

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

SPECIALISATIE BIJ DE BALIE*

I. — Begripsomschrijving en probleemstelling.

1. Bij nazicht van de betrekkelijk uitgebreide literatuur over het onderwerp blijkt een hopeloze verwarring te bestaan over het begrip zelf van de specialisatie.

Twee problemen zijn, vooraf, van belang :

- a) juiste begripsomschrijving van specialisatie bij de balie;
- b) gevolgen daaruit voortvloeiend.

2. Wat is specialisatie?

Ons aansluitend bij de opvatting van Mr C. Croon (bijlage Advocatenblad, 15 Juni 1953) bepalen wij :

« Specialisatie is het zich in de uitoefening van de praktijk in het bijzonder toeleggen op een bepaald gebied van het recht, zodat door studie meer theoretische kennis en door de praktijk meer ervaring verworven wordt dan deze waarover de doorsnee-advocaat pleegt te beschikken. »

Merken wij onmiddellijk op dat deze begripsomschrijving de praktijk in andere sectoren dan het gespecialiseerde gebied niet uitsluit.

Specialist noemen wij de advocaat die zich in hoofdzaak met een bepaald onderdeel van de rechtspraktijk bezig houdt en wiens wetenschappelijke aandacht ook in hoofdzaak dit bepaald gebied bestrijkt.

3. Brengt de specialisatie voor het Verbond bijzondere problemen met zich?

Ons Verbond, gezien zijn alzijdige beroepsbelangstelling, dient de vraag te beantwoorden of specialisatie van aard is : 1° om de hervormingen onontbeerlijk te maken, en 2° of ze een bepaalde houding vergt : is ze als verschijnsel wenselijk en moet in remmende of bevorderende zin geageerd?

Brengt zij een wijziging van de beroepsstructuur of zelfs een wijziging in de beroepsopleiding noodzakelijk met zich?

Ik denk dat wij het probleem aldus moeten beschouwen, in het kader van deze activiteit van het Verbond.

II. — De specialisatie als « verschijnsel ».

Mr Roland, in zijn verslag (R. W. 8 October 1950), zowel als onze Nederlandse confraters in hun prae-adviezen (Mr C. Croon en Mr J. Nysingh, in bijlage Advocatenblad 15 Juni 1953), wijzen op het feit dat de specialisatie in werkelijkheid meer en meer voorkomt bij de beoefening van de advocatenpraktijk.

De Nederlandse literatuur desbetreffend is sedert 1919 zeer uitgebreid en reeds meerdere malen werd het onderwerp op vergaderingen van de Nederlandse Advocatenvereniging besproken.

In Frankrijk is hetzelfde verschijnsel merkbaar.

In Duitsland, met het oog op de wetgeving inzake de beroepsuitoefening van de advocaat, staat het probleem thans in het licht van de belangstelling.

In Engeland kennen wij de specialisatie van de « barrister » die, precies ingevolge daarvan, zaken toegestuurd krijgt vanwege de « solicitor ».

III. — Opvattingen en standpunten ten overstaan van specialisatie.

1. Vooreerst bestaat in ons land een belangrijke strekking, volstrekt afkerig van specialisatie. Deze wordt beschouwd als strijdig met de noodzakelijke veelzijdigheid, die de advocaat in staat moet stellen elk probleem in een wijder verband te zien en het daarin zijn plaats te geven, rekening houdend bovendien met de noodzakelijke interpenetratie van de onderscheiden rechtstakken.

De advocaat geniet aan de universiteit een zeer ruime vorming, moet over voldoende assimilatievermogen beschikken om elke hem voorgelegde zaak te bestuderen in het breedste juridisch kader en moet in staat zijn om, mits toetsing van het feit aan de rechtsnorm, de rechtsmacht in te lichten in de meest behoorlijke vorm.

2. Een andere strekking is vertegenwoordigd door diegenen die voorstander zijn van wat we zouden kunnen noemen « bescheiden » specialisatie op individueel gebied.

Daardoor verstaan we de advocaat, die in beginsel alleen een eigen praktijk uitoefent met of zonder medewerkers en stagisten, en die tot specialisatie komt door feitelijke omstandigheden, dus niet bewust gewild.

(*) Verslag uitgebracht voor het Verbond der Belgische Advocaten.

In principe blijft de advocaat het ganse rechtsgebied beheersen. Hij houdt zich meer in het bijzonder bezig met één of meer rechtstakken, op dewelke hij zijn wetenschappelijke geest toespitst en zijn ervaring verrijkt.

3. In de derde plaats vinden wij de extreme opvatting. De advocaat zal zich, van dit standpunt uit beschouwd, bezighouden met de behandeling van een bepaald rechtsgebied, met uitsluiting van alle overige practijk.

Het is de bewust gewilde specialisatie, best te vergelijken met de specialisatie van de geneesheer.

Hierbij kan aansluiten eventueel het verlies van contact met de cliënt zelf, daar deze advocaat in hoofdzaak zal geraadpleegd worden en zaken behandelen zal hem door zijn confraters, ingevolge zijn specialisatie, toevertrouwd.

4. De specialisatie in het kader van een associatie.

Alsdan hebben wij te doen met de bewust gewilde specialisatie, als gebiedsomlijning tussen advocaten, die samen een kantoor vormen en die elkanders werkterrein aanvullen.

Hier zal elk advocaat zich meer in het bijzonder met één of meerdere takken van het recht bezighouden en zulks in verstandhouding met zijn geassocieerde confraters, die dan elk een verschillend werkterrein hebben.

5. Daarentegen kan de specialisatie beschouwd worden precies om associatie uit te sluiten.

De advocaat treedt individueel op. Zijn activiteit bestrijkt slechts één bepaald domein van het recht en hij zal, indien hij geraadpleegd wordt over andere zaken, de cliënt naar ambtgenoten verwijzen.

De advocaat voelt zich, aldus beschouwd, niet in staat het ganse terrein van het recht te beheersen, doch wenst zich evenmin te associëren met andere confraters.

IV. — Voorlopige gevolgtrekking.

Het Verbond heeft als een der meest belangrijke doelstellingen de behartiging van onze beroepsbelangen. Deze laatste moeten, willen zij ernstig gediend worden, zo realistisch mogelijk beschouwd.

Wij dienen ons dus in hoofdzaak tot de werkelijke toestand in België te beperken.

Alsdan stellen wij vast :

1. Specialisatie, in de zin van uitoefening van de practijk op een min of meer omlijnd bepaald rechtsgebied, zonder uitsluiting van de andere rechtstakken, is een vaststaand verschijnsel. Vooral dan in de grootstad, daar het probleem zich voor kleinere gemeenten of platteland in veel mindere mate of zelfs helemaal niet stelt.

Deze specialisatie is in de meeste gevallen niet gewild, ontstaat onder de invloed van familiale omstandigheden, het milieu waarin de advocaat verkeert, de stage gedaan bij een min of meer gespecialiseerd patroon, enz.

Dit soort specialisatie, in het kader van een meer uitgebreide algemene practijk, stelt, voor zover wij zien kunnen, geen onmiddellijke beroepsproblemen.

2. De specialisatie in meer extreme vorm kan daarentegen, hetzij in het kader van een associatie, hetzij daarbuiten, problemen van beroepsaard stellen.

In zover de extreme specialisatie stelselmatig, bewust en gewild wordt doorgevoerd, dient onderzocht :

1° aan welk criterium de advocaat-specialist zal moeten beantwoorden om als dusdanig te kunnen doorgaan.

2° hoe en door wie zal de erkenning geschieden? Zal daarbij een bepaald minimum praktijkduur moeten in overweging genomen worden?

3° in hoeverre en op welke wijze, zal de specialist naar buiten uit, d.w.z. tegenover het publiek als dusdanig, zijn kwaliteiten mogen kenbaar maken?

4° dienen de rechtstakken tot dewelke specialisatie zich uitbreiden kan of mag, omlijnd te worden en hoe?

5° zal de advocaat-specialist recht hebben op verhoogde erelonen?

6° zal in verband met specialisatie de beroepsstructuur en o.m. de stage, het contact met cliënteel, ja zelfs het universitair onderricht dienen gewijzigd te worden?

Ziedaar, naar mij menen, de meest belangrijke problemen die zich in dat verband kunnen stellen.

Laten wij echter bij de werkelijkheid blijven. Dan stellen wij vast dat geen enkel van deze vraagstukken zich acuut in ons land stelt.

De publiciteit van de advocaat bestaat in zijn werkracht, zijn oordeelsvermogen, zijn intelligentie, zijn zakelijk en psychologisch doorzicht, zijn integriteit. Al deze kwaliteiten scheppen zijn crediet bij de rechtmachten en het cliënteel.

Zeër dikwijls gaat de toekomstige cliënt te rade bij anderen, van dewelke hij weet dat zij soortgelijke moeilijkheden als de zijne hebben ondervonden. Zo vormt zich in het merendeel der kabinetten het cliënteel.

Indien een confrater zich enkel met één rechtstak wenst onledig te houden, dan is er geen enkele beroepsregel die hem zulks verbiedt. Hijzelf zal moeten oordelen of al dan niet het beroep, aldus opgevat, hem toelaat behoorlijk te leven.

Wij hebben hier niet te onderzoeken welke de oorzaken zijn van het verschijnsel van de specialisatie. Wij hebben enkel het feit zelf te bepalen en na te gaan welke problemen het op beroepsgebied stelt.

In zoverre het ons beroep als dusdanig verheft of verlaagt, mogelijkheden biedt of deze beperkt, is het probleem van werkelijk belang.

V. — Wenselijkheid van specialisatie.

In het kader van de bovenstaande beschouwingen dienen, schematisch en bondig, de argumenten contra en pro besproken te worden.

Contra :

1. Elke bundel, elke zaak, stelt de advocaat voor vraagstukken, die hem in de meest verschillende en van elkaar afwijkende gebieden van het recht leiden. Hij dient dus het hele rechtsgebied zoveel mogelijk te beheersen.

2. Het gebeurt dikwijls dat de oplossing van zeker vraagstukken buiten het gebied van de specialiteit te vinden zijn.

3. Voor de oplossing van de meeste rechtsproblemen volstaat een grondige kennis van wet en rechtsleer en nazicht van de rechtspraak.

4. Specialisatie leidt tot vooroordelen en tot een bepaalde bevangenheid. De specialist draagt oogkleppen.

5. Gezien de interpenetratie van de verschillende rechtstakken en de onmogelijkheid een juiste afbake-

ning te bepalen, leidt specialisatie tot verenging van het gezichtsveld, zonder verdieping met zich te brengen.

Pro :

Bij de argumenten pro-specialisatie moeten wij het onderscheid maken naargelang het standpunt, waarop men zich plaatst. Wij onderscheiden :

- a) het standpunt van het beroep zelf,
- b) het standpunt van het cliënteel, en
- c) het standpunt van de rechtsmacht.

a) *Van beroepsstandpunt uit :*

1. Precies wegens de interpenetratie van de rechtstakken zal specialisatie geen aanleiding geven tot een dusdanige verenging van gezichtsveld als beweerd wordt.

2. Vermits het onmogelijk is het gehele terrein van het recht als arbeidsveld te beheersen, brengt theoretisch inzicht enerzijds, drukke ervaring anderzijds de mogelijkheid met zich onmiddellijk en juist in te grijpen.

Zelfs de hoogleraar die een betrekkelijk beperkt gebied bestrijkt, klaagt over de moeilijkheden dit gebied volkomen te beheersen. Hoe zou de advocaat, die essentieel over minder tijd beschikt, het hele terrein van het recht kunnen omvatten?

3. Vermits specialisatie met zich brengt organisatie, betekent ze meteen ernstige tijdsbesparing en vluggere behandeling van zaken.

4. Een betere en meer doelmatige inrichting van het advocatenkabinet wordt erdoor in de hand gewerkt.

5. Gebrek aan specialisatie betekent vermindering van het wetenschappelijk gehalte en van de ervaring en brengt met zich een vermindering van het vertrouwen vanwege de cliënt.

Hier dient, in het kader van de activiteit van het Verbond, de nadruk gelegd op het feit dat de advocaat, in de uitoefening van zijn beroepsactiviteit, niet de hoogste waardigheid bereiken kan, zo hij niet volstrekt en volledig op de hoogte is van het terrein dat hij bestrijken moet.

Gebrek aan degelijke en diepgaande kennis en ervaring verminderen de bekwaamheid en het vertrouwen en brengen onze monopolistische positie bij de rechterlijke colleges in gevaar.

Specialisatie zal aldus de hele advocatuur ten goede komen, doordat de balie op elk terrein over een voldoende aantal gespecialiseerde, d.w.z. uiterst bekwaame advocaten zal beschikken. De confrater, die zich op alle gebieden van het recht begeeft, zonder de materie voldoende te beheersen, stapt over drijfjens en schokt het vertrouwen in onze stand.

6. Gebrek aan diepgaande kennis en ervaring zijn oorzaak geweest dat grote gebieden aan onze activiteit zijn ontsnapt. Ik verwijs hier naar fiscaal recht, brevettenrecht, enz.

b) *Van het standpunt uit het cliënteel :*

Het publiek weet, met meer en meer zekerheid, dat de advocaat niet in staat is alle rechtstakken te beheersen. De belangstelling van het publiek gaat meer en meer naar specialisten en ik meen juist daarin de reden te vinden waarom zeer belangrijke rechtstakken, in een grote mate althans, aan ons beroepsmonopolie zijn ontsnapt.

c) *Van het standpunt uit van de rechtsmachten :*

Wij hebben niet alleen de kinderrechtster als specialist, doch in de verschillende Parketten in ons land, en daarenboven telkens wanneer wij ons bevinden tegenover administratieve lichamen, valt een zeer duidelijke drang naar specialisatie waar te nemen.

In de werken over strafrecht vinden wij de laatste jaren regelmatig de eis naar specialisatie van de strafrecht gesteld. Dit betekent dat onze tegenstrever in vele gevallen een specialist is.

Ten overstaan van het aanzien van de advocaat komt het ons wenselijk voor dat specialisten als dusdanig zaken zouden behandelen.

Niet alleen wegens het feit dat onze tegenstrevers in vele opzichten specialisten worden, maar bovendien omdat wij in staat moeten zijn de rechtsmachten voor te lichten en een ernstige rechtsoplossing voor te stellen.

Aldus beschouwd brengt specialisatie bevordering van juiste beslissingen.

VI. — Algemeen besluit.

Onze maatschappij is sedert enkele tientallen jaren beroerd geworden zoals zelden te voren in de geschiedenis.

Ons beroep uitoefenen zoals honderd jaar geleden, is bewust zelfmoord plegen.

Of wij de huidige maatschappelijke evolutie bijtreden of niet blijft buiten beschouwing. Wij moeten bij de werkelijkheid blijven, willen wij onze beroepsbelangen behartigen zoals nodig.

Indien wij humanisten wensen te blijven, indien wij een breed inzicht op de hele evolutie van het recht wensen te behouden, maar indien wij anderzijds onze beroepsstand op gewenste hoogte willen houden is er, naar mijn bescheiden oordeel, slechts één oplossing : associatie-mogelijkheid in bredere zin van het woord, met gespecialiseerde associés, d.w.z. associés die zich meer in het bijzonder toeleggen op een bepaald gebied van het recht, zo wetenschappelijk als in de praktijk.

Grotere advocatenkantoren, met in verschillende richtingen gespecialiseerde confraters, komen mij voor als meer en meer noodzakelijk.

De specialist zal de waardigheid van ons beroep ten overstaan van magistraat, ambtenaar en om het even welke rechtsmacht, bovendien ten overstaan van cliënteel in hoge mate bevorderen door zijn ernstige beroepsbekwaamheid.

Aldus bestaat wellicht de kans een deel van het verloren terrein — en dat is niet te onderschatten — terug te winnen.

De specialist zal, op snellere en meer doelmatige wijze zijn werk kunnen verrichten, daardoor tijd besparen en zijn kabinet overeenkomstig inrichten.

Maar daarnaast zal hij dagelijks contact met zijn confraters-associés nemen, met dewelke hij elk probleem zal kunnen bespreken, aldus op de hoogte blijvend van andere rechtstakken. In grotere kantoren zal de atmosfeer heersen van mensen, in de blijheid en de zekerheid van hun kennis. Mensen, die niet, zoals thans het geval is, stikken in hun dikwijls onvoldoend verzorgd werk en in de onmogelijkheid verkeren op behoorlijke wijze, na volbrachte taak, hun cultuur te verzorgen, wat nochtans een noodzakelijkheid is.

Aldus beschouwd komt het mij voor dat associatie en de daarmee samengaande specialisatie de twee belangwekkende beroepsaspecten zijn op dewelke ons Verbond gestadig en aandachtig de blik zou dienen te vestigen.

Willy CALEWAERT.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 21 Mei 1953.

Voorzitter: M. Bail

Raadsheer-Verslaggever: M. Bayot

Advocaat-Generaal: M. Mahaux

Advocaten: Mrs della Faille d'Huyse en Resteau

Verbreking. — Overgang van de bevoegdheid om beroep in cassatie in te stellen. — Tegenstrijdigheid van motieven.

Wanneer een gedingvoerende N. V. aan een andere N. V. haar handelszaak heeft overgedragen, kan laatstgenoemde beroep in cassatie instellen, daar zij door de overneming in de rechten van de overdragende N. V. is getreden.

Tegenstrijdigheid van motieven kan slechts volgen uit de onverenigbaarheid van de verschillende gronden, waarop de rechter zijn beslissing heeft doen steunen.

N. V. Minerva (Cie d'Assurances de Milan) t./
Wwe Delacroix - Philippe.

Gelet op het bestreden arrest, gewezen de 13de Juni 1951 door het Hof van Beroep te Brussel;

Over de grond van niet-ontvankelijkheid, hieruit afgeleid, dat eiseres geen gedingvoerende partij was voor de rechters over de grond:

Overwegende dat uit de aan de voorziening gehechte stukken blijkt dat op 14 November 1950 de raad van beheer van de Naamloze Vennootschap Compagnie d'Assurances de Milan, die voor de rechters over de grond gedingvoerende partij was, Henri Minet heeft gemachtigd de handelszaak van haar bijkantoor in België aan de Naamloze Vennootschap Minerve over te dragen;

Dat de beraadslaging, krachtens welke die opdracht aan Henri Minet gegeven werd, in de bijlagen van het Belgisch Staatsblad van 22 Februari 1951 sub nummer 2547 werd gepubliceerd;

Dat bij akte van 18 December 1950 Henri Minet vorenbedoelde handelszaak aan eiseres heeft overgedragen;

Dat deze overdracht vermeld is in de betekening van de voorziening;

Overwegende dat eiseres in de rechten van de Naamloze Vennootschap « Compagnie d'Assurances de Milan » was getreden, toen zij de voorziening heeft ingesteld en dat verweerster daarvan niet onwetend was;

Dat de grond van niet-ontvankelijkheid dientengevolge feitelijke grondslag mist;

Over het enig middel: schending van de artikelen 97 van de Grondwet; 1101, 1108, 1134, 1315, 1350, 1351, 1382, 1384 van het Burgerlijk Wetboek; 9 en 31 van de wet van 11 Juni 1874 op de verzekeringen;

Eerste onderdeel:

doordat het bestreden arrest ter afwijzing van het door eiseres opgeworpen middel waarin werd gesteld « dat de verzekerde het gedekte risico gewijzigd had en dat het ter beschikking stellen van het Belgisch leger in mobilisatietijd van bedoelde wagen niet valt onder het door verzekerde opgegeven gebruik (wan-

delingen en zaken) » verklaart dat « uit het onderzoek van de zaak blijkt dat de auto van Delacroix niet kan beschouwd worden als zijnde ter beschikking gesteld van het leger noch door het leger opgeëist »;

zulks terwijl het bestreden arrest daarnaast constateert dat de verzekerde Delacroix « aldus op 4 October 1939 zijn dienst aanbod aan zijn commandant om drie onderofficieren naar Brasschaat te vervoeren en dit aanbod aangenomen werd en het dodelijk ongeval, waarvan beroepene (eiseres) beweert dat het een niet gedekt risico uitmaakt, zich tijdens deze reis voerde », vaststelling waaruit noodzakelijk volgt dat bedoelde auto, toen het ongeval geschiedde, ten gevolge van een aangenomen aanbod ter beschikking van het leger stond en tot dienstdoeleinden gebruikt werd;

Tweede onderdeel:

doordat het bestreden arrest aldus beslist dat de auto van Delacroix ten tijde van het ongeval « niet kan beschouwd worden als zijnde ter beschikking gesteld van het leger noch door het leger opgeëist »;

zulks terwijl het bestreden arrest anderzijds vaststelt dat ten gevolge van bewust verkeersongeval « Delacroix bij arrest van 10 December 1943 door het Hof van Beroep te Brussel veroordeeld werd en de Belgische Staat burgerlijk verantwoordelijk werd verklaard », waaruit noodzakelijk volgde dat Delacroix ten tijde van het ongeval zijn eigen auto voor rekening van de Staat en in de hoedanigheid van orgaan daarvan bestuurd;

Overwegende met betrekking tot het eerste onderdeel van het middel, dat uit de vermeldingen van het bestreden arrest blijkt dat Gustave Delacroix, rechtsvoorganger van verweerders, tijdens de mobilisatie bij het leger in dienst was als brigadier en hij voor eigen gebruik zijn autowagen had medegebracht om bij gelegenheid daarmede huiswaarts te rijden, terwijl hij insgelijks zijn auto gebruikte om dienst te bewijzen aan zijn meerderen;

Dat hij aldus op 4 October 1939 zijn commandant aanbod drie onderofficieren van Luik naar Brasschaat te voeren, die meerdere het hem gedane aanbod aanvaardde en het ongeval, waarover het geschil loopt, tijdens bovenbedoelde rit geschiedde;

Overwegende dat noch uit de bestreden beslissing, noch uit enig ander stuk waarop het Hof acht vermag te slaan, blijkt dat de Belgische Staat zich wegens bedoeld vervoer tot enige uitkering heeft verplicht;

Overwegende dat de vaststelling, dat het door Gustaaf Delacroix aan zijn commandant gedane aanbod van vervoer werd aanvaard en de verklaring dat de autowagen niet ter beschikking van het leger gesteld is geenszins met elkaar in strijd zijn;

Dat inderdaad het welwillend vervoer, waarvan het bestreden arrest het bestaan constateert, de bewaking van de wagen niet aan de Belgische Staat overgedragen heeft;

Overwegende met betrekking tot het tweede onderdeel van het middel, dat tegenstrijdigheid van motieven slechts kan volgen uit de onverenigbaarheid van de verschillende gronden waarop de rechter zijn beslissing heeft doen steunen;

Overwegende dat het bestreden arrest weliswaar vaststelt dat Gustaaf Delacroix strafrechtelijk veroordeeld werd naar aanleiding van het ongeval, dat aan het tussen partijen gevoerd geding ten grondslag ligt, en de Belgische Staat burgerlijk verant-

woordelijk werd verklaard voor Delacroix ;

Maar overwegende dat, stond het zelfs vast dat Delacroix in dienst was op het ogenblik van het ongeval, daaruit niet noodzakelijk zou volgen dat de wagen van de belanghebbende ter beschikking van het leger zou gesteld zijn of door het leger opgeëist ;

Waaruit volgt dat het arrest niet door tegenstrijdigheid is aangetast ;

Dat derhalve geen der onderdelen van het middel kan aanvaard worden ;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening ;

Veroordeelt eiseres tot de kosten en tot de vergoeding van 150 frank ten behoeve van verweerster.

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 14 Juli 1953.

Voorzitter : M. de Clippele.

Raadsheer-Verslaggever : M. Belpaire.

Advocaat-Generaal : M. Ganshof van der Meersch.

Inkomstenbelasting. — De raming door de administratie van de belastbare grondslag is een globale volgens tekenen of indicien gedane raming.

Uit de tekst zelf van artikel 55, par. I van de wetten op de inkomstenbelastingen, alsmede uit het door de wetgever nagestreefde doel blijkt, dat de raming van de belastbare grondslag, die de administratie gerechtigd is in de plaats te stellen van de aangegeven inkomsten, een globale volgens tekenen of indicien gedane raming is.

Opdat die raming uitwerking zou missen is het niet voldoende, dat de bijzondere volgens ieder teken of indicie afzonderlijk gedane raming beneden het bedrag van de aangegeven inkomsten blijft ingeval de globale raming volgens de gezamenlijke tekenen of indicien voormeld bedrag overtreft.

Doordat het bestreden arrest zonder inachtneming van de door de administratie gedane raming volgens andere tekenen of indicien, namelijk de vermogensacressen, heeft beslist dat de huishoudelijke uitgaven geenszins als teken of indicien voor een grotere maat van goeheid kunnen gelden en dit om de enkele reden, dat de door de belastingplichtige aangegeven inkomsten het bedrag van de uitgaven merklijk overtreffen, heeft het voormeld artikel 55 geschonden.

Belgische Staat (Minister van Financiën) t/ Lamon Fr.

Gelet op het bestreden arrest, op 19 December 1952 door het Hof van Beroep te Brussel gewezen ;

Over het enig middel : schending van de artikelen 97 en 112 van de Grondwet, artikel 55, paragraaf 1, der wetten betreffende de inkomstenbelastingen, samengeschied bij het Koninklijk Besluit van 12 September 1936, en voor zover nodig, door de Besluiten van 3 Juni 1941 en 31 Juli 1943, en bijgevolg, van artikel 2 der Besluiten betreffende de nationale crisisbelasting van 16 Juni 1941 en 31 Juli 1943,

doordat het bestreden arrest het verzet gegrond verklaart in de mate dat de uitgaven voor levensonderhoud dienen verworpen te worden als tekenen en

indicien voor de gewone belastingen en dienvolgens de aanslagbasis van deze belastingen in dezelfde mate vernietigt, omdat die uitgaven geenszins als teken of indicie van een hogere graad van goeheid kunnen gelden voor voormelde gewone belastingen, vermits de door verzoeker aangegeven inkomsten het bedrag der bedoelde huishoudelijke uitgaven merklijk overtreffen ;

zulks terwyl

artikel 55, paragraaf 1, der samengeschiedelde wetten betreffende de belastingen op de inkomsten, oplegt het geheel der tekenen of indicien te beschouwen om de hogere graad van goeheid dan de aangegeven inkomsten vast te stellen ;

deze indicien onafscheidlijk met elkaar verbonden zijn om het geheel der belastbare inkomsten te bepalen ;

elk teken of indicie, op zichzelf beschouwd, het totaal der belastbare inkomsten niet kan aantonen ;

het afzonderen van één indicie, zoals terzake door het Hof werd gedaan wat betreft de uitgaven voor levensonderhoud, derhalve onverdedigbaar en willekeurig is en tot gevolg heeft een deel der belastbare inkomsten van taxatie vrij te stellen ;

Overwegende dat het arrest vaststelt dat de betwiste aanvullende aanslagen in de inkomstenbelastingen over de dienstjaren 1941 tot en met 1945 gevestigd werden op de tekenen of indicien van hogere goeheid, voortvloeiende uit het vermogensacres, verhoogd met het vermoedelijk bedrag der huishoudelijke uitgaven van de belastingplichtige tijdens de belastbare periode ;

Overwegende dat blijkt, zowel uit de tekst zelf van artikel 55, paragraaf 1, van de samengeschiedelde wetten betreffende de inkomstenbelastingen, als uit het door de wetgever nagestreefd doel, dat de raming van de belastbare grondslag, die de administratie gerechtigd is in de plaats te stellen van de aangegeven inkomsten, een globale volgens tekenen of indicien gedane raming is ;

dat, opdat die raming uitwerking zou missen, het niet volstaat dat de bijzondere, volgens ieder teken of indicie afzonderlijk gedane raming, beneden het bedrag van de aangegeven inkomsten blijft in geval de globale raming, volgens de gezamenlijke tekenen of indicien, voormeld bedrag overtreft ;

Overwegende dienvolgens dat door, zonder inachtneming van de raming door de administratie gedaan volgens andere tekenen of indicien, namelijk de vermogensacressen, te beslissen dat de huishoudelijke uitgaven geenszins als teken of indicie van een hogere graad van goeheid kunnen gelden, en dit om de enkele reden dat de door verweerder aangegeven inkomsten het bedrag van die uitgaven merklijk overtreffen, het arrest voormeld art. 55 heeft geschonden ;

Om deze redenen,

Verbreekt het bestreden arrest, doch enkel voor zover het betwiste aanslagen vernietigt in de mate dat de uitgaven voor levensonderhoud in aanmerking genomen werden om de aanslagbasis van de zogenaamde gewone inkomstbelastingen vast te stellen ;

Beveelt dat dit arrest zal worden overgeschreven in de registers van het Hof van Beroep te Brussel en dat melding ervan zal gemaakt worden op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing ;

Veroordeelt verweerder tot de kosten ;

Verwijst de aldus beperkte zaak naar het Hof van Beroep te Gent.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer. — 4 Maart 1953.

Voorzitter : M. Thienpont
Raadsheren : M.M. Verougstraete en De Vreese
O.M. : M. Matthys, Subst. Proc. Generaal

Echtscheiding. — Niet-aantonen door de vrouw dat zij in het aan haar aangewezen huis verblijft. — De bij art. 269 B.W. bepaalde sancties werken niet van rechtswege, doch staan ter beoordeling van de Rechter. — Bedoeling van art. 269 B.W.

De bij art. 269 B.W. gestelde sanctie voor het geval dat de vrouw niet aantoonde, dat zij in het aan haar aangewezen huis verblijft, treedt niet van rechtswege in. De Rechter mag beoordelen of de vrouw in verband met de omstandigheden gehandeld heeft in strijd met de bedoeling van art. 269, die is aan de man staande huwelijk toe te laten na te gaan of zijn echtgenote zich waardig en correct gedraagt.

Opdat de man zal kunnen vorderen, dat zijn vrouw niet ontvankelijk zal worden verklaard om de door haar ingestelde vordering tot echtscheiding voort te zetten, moet de vrouw het aan haar aangewezen verblijf hebben verlaten met de bedoeling zich aan het toezicht van haar man te onttrekken en zich tegen de bevelen van de Rechter te verzetten.

D. t/ C.

Het Hof van Beroep te Gent, tweede burgerlijke Kamer, heeft het volgend arrest gewezen :

Betreffende de exceptie voorzien door art. 269 B.W.

Overwegende dat de sanctie van art. 269 B.W. niet automatisch werkt bij elke verandering van verblijf; dat de Hoven en Rechtbanken mogen appreciëren of de omstandigheden en motieven van de verblijfsverandering in strijd zijn met de bedoeling van art. 269, die is : de man toe te laten, staande het huwelijk, na te gaan of zijn echtgenote zich waardig en correct gedraagt;

dat rechtsleer en rechtspraak terecht aannemen dat, opdat de man zich tegen de voortzetting van het geding zou kunnen verzetten, de vrouw haar verblijfsplaats moet hebben gewijzigd met de bedoeling zich aan het toezicht van de man te onttrekken of zich tegen de bevelen van de Rechter te verzetten; (De Page, T. I, nr 950, noot 4; Piérard, T. I, nr 384; Kluyskens : Personenrecht, nr 463, 2°; Rép. Prat. V° Dorce nrs 179-180; Nouvelles : V° Divorce nrs 956-58 en 961);

Overwegende dat geïntimeerde in feite eenvoudig haar dochter, bij wie ze inwoonde, heeft gevolgd, toen deze verhuisde;

dat niets er op wijst dat zij zich zodoende aan het toezicht van haar man of aan de bevelen van de Rechter heeft willen onttrekken;

Overwegende dat waar het bevelschrift de verblijfplaats had bepaald « bij haar dochter te X. », haar handelwijze normaal en aanneemelijk voorkomt;

dat het dienaangaande aangeboden getuigenbewijs niet ter zake dienend is;
(Verder zonder belang.)

HOF VAN BEROEP TE GENT

3e Kamer. — 14 Februari 1953.

Voorzitter : M. Vanden Abeele.
Raadsheren : M.M. De Walque en Santenaire.
Advocaat-Generaal : M. Vanhoudt.
Advocaten : Mrs Gillon, Leuridan en Vandeputte.

Vorbereidend vonnis in strafzaken. — Vonnis, waarbij een nader onderzoek wordt verzocht.

Te laste gelegde overtreding van het Algemene Wegenverkeersreglement. — Vonnis, waarbij een nader onderzoek omtrent verschillende omstandigheden wordt verzocht. — Dit vonnis is een voorbereidend vonnis en niet een tussenvonnis, zodat hoger beroep daartegen niet toelaatbaar is. De rechter geeft immers door die beschikking te kennen, dat hij niet over de vereiste gegevens beschikt en dat zijn beslissing noodzakelijk zal afhangen van de uitslag van het bevolen onderzoek.

O.M., Van Wormhout en Deconinck l.p. t/ Deporche.

Overwegende dat de burgerlijke partijen tijdig en op regelmatige wijze in hoger beroep gekomen zijn tegen het vonnis dd. 21 October 1952, waarbij de correctionele rechtbank te Kortrijk, vooraleer in zake Deporche ten gronde te vonnissen, een aanvullend onderzoek bevolen heeft;

Overwegende dat deze gerechtelijke beslissing door verdachte aangezien wordt als een voorbereidend vonnis, dat niet vatbaar is voor beroep, terwijl de burgerlijke partijen voorhouden, dat even vermeld vonnis als tussenvonnis dient te worden aangemerkt, om reden dat de eerste rechter nopens een bepaald punt ten gronde zijn oordeel vooraf te kennen geeft en daarom ook aan de beoordeling van het Hof mag worden onderworpen;

Overwegende echter dat, zo de vonnissen naar hun beweegreden en beschikkingen dienen te worden verklaard, evenwel vaststaat dat enkel deze laatsten een vonnis kenschetsen, dat alleen het beschikkend gedeelte ervan kracht van gewijsde erlangt;

Overwegende dat door het bestaan op de plaats van het ongeval van een verplicht rijwielpad vast te stellen in een der motieven, de eerste rechter de door hem aangenomen thesis geenszins vermoeden laat, vermits hij juist door het bevelen van een aanvullend onderzoek bekent thans niet over de nodige inlichtingen te beschikken; dat zijn beslissing noodzakelijk zal afhangen van de uitslag van dit bevolen onderzoek; dat de beslissing van 21 October dus een voorbereidend vonnis is, waartegen geen hoger beroep mag worden ingesteld;

Overwegende trouwens dat, bij gebrek aan hoger beroep vanwege verdachte en het Openbaar Ministerie het bestreden vonnis in kracht van gewijsde is gegaan op strafrechtelijk gebied; dat het Hof derhalve niet vermog ten gronde te beslissen ten aanzien van de burgerlijke belangen alleen, zolang de zaak niet ten gronde is beslist op strafrechtelijk gebied;

Overwegende derhalve dat het hoger beroep van de burgerlijke partij niet ontvankelijk is;

.....

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer. — 24 September 1953.

Voorzitter : M. Janssens

Rechters : M.M. Sury en Gepts

Advocaten : Mrs R. Roland en Van der Mensbrughe

Testament. — Rechtskundige aard van de vernietiging van een testament. — Vereisten voor de nietigheid ener uiterste wilsbeschikking wegens « captatio ».

De vernietiging van een testament moet niet worden beschouwd als stilzwijgende herroeping, maar: het vernietigde testament moet geacht worden niet te hebben bestaan, wat ten gevolge heeft dat, indien een derde van de erflater opdracht ontvangt zijn testament te vernietigen en hij hieraan geen gevolg geeft, het testament geldig blijft en degene, die hierdoor schade lijdt, alleen van de lasthebber vergoeding zal kunnen bekomen, indien deze te kwader trouw is geweest.

De artt. 1036 en 1038 B.W., die beperkend de gevallen van stilzwijgende herroeping bepalen, maken geen melding van de vernietiging van het testament; de beschouwing van de artt. 1003 en 970 B.W. in onderling verband leidt tot het besluit dat, vermits een testament eerst zijn gevolgen heeft na het overlijden van de erflater en het anderszits geschreven moet zijn, het geen gevolgen kan hebben in geval van vernietiging vóór het overlijden.

De « captatio » van een erfenis kan slechts als reden van nietigheid ener uiterste wilsbeschikking worden beschouwd, indien bewezen is dat zij gepaard ging met listige kunstgrepen en leugenachtige inblazingen en de wil van de erflater niet geheel vrij is gebleven ten gevolge van de uitgeoefende invloed.

Geuskens t/ Kermans en cs.

en Kermans en cs. t/ Kermans en cs. en Geuskens.

Gelet op de geboekte en aangehechte dagvaarding van 7 en 9 Februari 1953 van deurwaarder Courboin, waarbij aanlegger Geuskens afgifte eist van het legaat krachtens het testament van 25 October 1952 van Gaston Kermans;

Gelet op de geboekte en aangehechte dagvaarding van 20 Februari 1953 van deurwaarder Schnaphauf, waarbij aanleggers Kermans Petrus, Kermans Joannes en Elen Josephus in hun hoedanigheid van wettige erfgenamen van wijlen Gaston Hermans aanvoeren dat bovenvermeld testament vernietigd en waardeloos werd verklaard op 29 October 1952 en in alle geval nietig is wegens captatie; dat zij dienvolgens vorderen dat de deling en vereffening der nalatenschap van Gaston Kermans zal geschieden enkel tussen zijn wettige erfgenamen;

Overwegende dat beide zaken verknocht zijn en derhalve dienen samengevoegd te worden;

Feiten :

Overwegende dat Gaston Kermans in het Sint Elisabethgasthuis overleden is de 29 October 1952, als niet-dwangerfgenamen nalatend de zeven verweerders in de zaak nr 46.360;

Overwegende dat hij de 25 October 1952 een eigenhandig testament had gemaakt, waarbij de verweerders onder 2, 3 en 6 onterfd werden, terwijl hun erfdeel gelegateerd werd aan partij Geuskens; dat voormeld testament in bewaring gesteld werd onder de minuten

van notaris J. Van Roosbroeck, bij akte van 19 December 1952;

Overwegende dat de 29 October 1952 de erflater, die niet meer bij machte was te spreken, in aanwezigheid van een toezieners en een verpleegster van het gasthuis en tekst van zeven regels geschreven heeft, waarvan bovenvermelde personen begrepen dat hij moest overgemaakt worden aan notaris Van Roosbroeck; dat dit stuk werd gevoegd bij de akte van bewaargeving van het testament, tegelijk waarmede het werk geregistreerd;

In rechte :

Overwegende dat de drie onterfde erfgenamen van Gaston Kermans vorderen dat er geen rekening zou gehouden worden met het testament van 25 October 1952 om twee redenen :

1. De erflater, die niet meer in het bezit was van het testament, dat door hem toevertrouwd werd aan notaris Van Roosbroeck, heeft vóór zijn dood bevolen dat het zou vernietigd worden.

Overwegende dat volgens de aanleggers (zaak 46.536) dit testament als onbestaand moet beschouwd worden, omdat de erflater vóór zijn dood bevel heeft gegeven het te vernietigen, hetgeen gelijkstaat met een werkelijke vernietiging; dat zij als bevel om te vernietigen beschouwen het bovenvermeld stuk, geschreven door erflater op 29 October 1952;

Overwegende dat partijen van mening verschillen wat betreft de juridische betekenis van de vernietiging van een testament : volgens de ene zou een vernietigd testament krachteloos zijn om reden van zijn niet bestaan, terwijl volgens de andere de vernietiging van een testament door de erflater of op zijn bevel moet beschouwd worden als een stilzwijgende herroeping;

Overwegende dat partijen accoord zijn om aan te nemen dat er van geen uitdrukkelijke herroeping kan kwestie zijn, vermits niet voldaan is aan de door art. 1035 B.W. gestelde vereisten en o.a. het schrijven van 29 October 1952 niet kan beschouwd worden als een eigenhandig testament, vermits het niet door de erflater werd gedagtekend;

Overwegende dat volgens partijen Kermans Petrus en Joannes en Elen Josephus het zg. bevel van vernietiging, bevat in het schrijven van 29 October 1952, een stilzwijgende herroeping inhoudt, waarvan het gevolg is dat dit testament als niet bestaande moet beschouwd worden, ook al heeft de notaris aan wie deze zgn. opdracht werd gegeven er geen gevolg aan gegeven;

Overwegende dat de vernietiging van een testament wordt beschouwd als een stilzwijgende herroeping door een deel van de rechtsleer en de rechtspraak (De Page VIII nr 1198; Laurent XIV nr 238; Baudry-Lacantinerie, Donations et testaments, II nr 2782. Rép. prat. du Droit Belge IV V° Donations et Testaments nr 932; Caen 4 Juni 1841, S. 1841-2-516 : zie nochtans de nota; Gent 31-1-1880, Pas. 1880, II, 291); dat deze zienswijze bij afwezigheid van elke tekst steunt op de traditie van het oude recht en op de beschouwing (wat betreft De Page althans), dat, vermits de Rechtspraak de zgn. lastgeving « post mortem » aanvaardt met betrekking tot testamenten (Zie Brussel, 9-4-1877, Pas. 1877, II, 285, of juist het vonnis, dat door dit arrest wordt bekrachtigd) men de vernietiging als een stilzwijgende herroeping moet aanzien op gevaar af de ten onrechte betitelde lastgeving « post mortem » niet als geldig te kunnen beschouwen (De Page, VIII, nr 1198);

Overwegende dat buiten dit laatste argument, dat voorkomt als een argument van enkel opportunisme,

alleen de gezonde reden wordt ingeroepen, welke zgz. bepaalt dat de erflater slechts het bevel zal geven zijn testament te vernietigen, wanneer hij het vooraf herroepen heeft (De Page, *ibid.*);

Dat men volgens deze stelling er toe gebracht wordt een testament als krachteloos te beschouwen, wanneer de erflater opdracht heeft gegeven het te vernietigen, vermits het « intellectueel » niet meer bestaat. Sommige aanhangers van deze theorie aarzelen voor deze gevolgen. Zie: *Rép. Prat. du Droit Belge IV*, verbo *Donations et Testaments* nr 942, waar gezegd wordt dat het testament moet vernietigd zijn opdat het krachteloos zou worden;

Dat in tegenovergestelde zin een deel van de moderne rechtsleer — terecht — aanneemt dat de ondoeltreffendheid van een vernietigd testament enkel gegrond is op zijn niet-bestaan (Colin et Capitant III, nr 1206; Planiol et Ripert uitg. 1933 V nr 714; A. Wahl « Effets de l'ordre par un testateur de détruire un testament olographe » *Revue trimestrielle de Droit Civil*, Jaar 1903, blz. 261), wat als gevolg heeft dat, in geval een derde opdracht ontvangt vanwege de erflater zijn testament te vernietigen en hij hieraan geen gevolg geeft, het testament geldig blijft en degene, die hierdoor schade lijdt, alleen vanwege de lasthebber vergoeding zal kunnen bekomen, indien deze te kwader trouw is geweest;

Overwegende dat de wet in zake testamenten om redenen van zekerheid en van veiligheid het onderzoek naar de bedoelingen van de erflater zoveel mogelijk heeft uitgesloten en zich gehouden heeft aan het materieel feit van het bestaan van het testament;

Overwegende dat de artt. 1036 en 1038 B.W., welke beperkend de gevallen van stilzwijgende herroeping bepalen, geen melding maken van de vernietiging van het testament; dat het beschouwen van de artt. 1003 en 970 van het B.W. in onderling verband tot het besluit leidt dat, vermits een testament eerst zijn gevolgen heeft op het ogenblik van het overlijden en het anderzijds geschreven moet zijn, het geen gevolgen kan hebben in geval van vernietiging vóór het overlijden;

Overwegende dat op het argument, dat het vernietigen van een testament noodzakelijkerwijze wordt voorafgegaan door een herroeping, dient geantwoord te worden dat de wil van de erflater zijn testament te vernietigen niet volstaat opdat het testament geen gevolgen zou hebben; dat zulks wordt toegelicht door het onbetwistbare geval van de erflater die zijn testament te vergeefs zoekt om het te vernietigen of aan andere personen laat te kennen geven dat hij voornemens is zijn testament te wijzigen of te vernietigen zonder hieraan gevolg te geven, dat in deze gevallen het testament zijn volle uitwerking blijft hebben;

Overwegende dat in de huidige zaak, en de rechtbank hoeft haar toevlucht niet te nemen tot deskundigen, indien zij zelf meent voldoende ingelicht te zijn, het schrijven van 29 October 1952 onleesbaar is in zijn geheel en dat de enkele leesbare woorden niet volstaan om te beslissen dat het schrift een bevel tot vernietiging van het testament van 26 October 1952 inhoudt; zodat de vordering op dit punt in elk geval niet gegrond is, welke stelling men ook aanneemt omtrent de juridische draagkracht van de vernietiging van een testament;

II. In elk geval heeft de erflater volgens de onterfde erfgenenamen van Gaston Kermans, zijn testament van 25 October 1952 opgesteld ten gevolge van listige kunstgrepen vanwege de partij Geuskens;

Overwegende dat opdat erfenisbejaging beschouwd zal worden als reden van nietigheid van een testamentaire beschikking, althans volgens Kluyskens, moet

bewezen worden dat zij gepaard ging met listige kunstgrepen en leugenachtige inblazingen (Kluyskens, « De schenkingen en testamenten » blz. 63 en vlg.); dat anderzijds volgens De Page moet bewezen worden dat de wil van de erflater niet geheel vrij is gebleven als gevolg van de uitgeoefende invloed (De Page, VIII, n° 99 B);

Overwegende dat reeds nu vaststaat dat partij Geuskens een vriend was van de erflater sedert meer dan 25 jaar, terwijl de onterfde familieleden omen waren, waarvan ten minste één ernstige ruzie heeft gehad met Gaston Kermans;

Overwegende dat insgelijks bewezen is dat de erflater, die regelmatig in vriendschapsbetrekking was met Geuskens, deze uit eigen beweging aan zijn bedspende liet komen, toen hij in het Stuyvenberg-gasthuis overgebracht werd (zie briefkaart 14 November 1952);

Overwegende dat men niet inziet hoe de sporadische blijken van hoffelijkheid, welke de erflater betoonde jegens zekere van zijn onterfde erfgenenamen, beletten dat hij een oude vriend zou willen begunstigen in plaats van deze familieleden in de 3e graad;

Overwegende dat ook begrijpelijk is dat partij Geuskens steeds in contact trachtte te blijven om op de hoogte gesteld te worden van de gezondheids-toestand van zijn vriend en dat het feit zich aan te geven als familielid moet beschouwd worden als een onschuldige list om in het gasthuis te kunnen genieten van zekere voordelen;

Overwegende dat het niet is, omdat de familieleden van de erflater telkens in het gasthuis Geuskens ontmoetten, dat kan gezegd worden dat Gaston Kermans door Geuskens afgezonderd werd, vermits het hem niet moeilijk moest zijn zich eventueel buiten de bezoeken, indien hij het wenste, met de ene of de andere naar goeddunken in verbinding te stellen;

Overwegende dat het feit, dat notaris Van Roosbroeck door Geuskens ontboden werd, nog niet bewijst dat het niet op bevel van Gaston Kermans was en dat deze eventueel, indien hij het wenste, de notaris onverrichterzake had kunnen laten vertrekken;

Overwegende dat, indien erflater enkele uren vóór zijn dood notaris Van Roosbroeck wilde laten komen, zulks niet bewijst dat hij wenste zijn testament in het nadeel van Geuskens te wijzigen;

Overwegende dat zelfs, indien Geuskens verklaard heeft de erflater niet verlaten te hebben vooraleer hij alles in orde had gebracht, zulks nog niet bewijst dat Gaston Kermans derwijze beïnvloed werd, dat hij een testament maakte, dat niet overeenkwam met zijn persoonlijke vrije bedoeling; dat, indien Geuskens notaris Van Roosbroeck tot driemaal toe moest ontbieden opdat deze zich naar het gasthuis zou begeven, zulks er nog niet op wijst dat Gaston Kermans een testament maakte, dat niet met zijn persoonlijke en niet onrechtmatig beïnvloede opvatting overeenstemde;

Overwegende derhalve dat de door partijen Kermans Petrus en Joannes en Elen voorgestelde bewijsvoering aangaande « captatio » ondoeltreffend is en niet dient bevolen te worden;

Overwegende dat het feit, dat de overledene zekere van zijn familieleden onterfde en andere niet, van aard is om te doen aannemen, niet dat hij beïnvloed werd door een intrigant, maar wel dat hij onder zijn familieleden een onderscheid heeft gemaakt om tegenover zekeren van hen de voorkeur te geven aan een oude boezemvriend;

Overwegende derhalve dat de eis, ingesteld door de partij Geuskens, ontvankelijk en gegrond is, terwijl de eis van de consoorten Kermans Petrus en Joannes en

Elen Josephus gedeeltelijk niet-ontvankelijk en gedeeltelijk niet gegrond is;

Overwegende nochtans dat de vordering van partij Geuskens tot schadevergoeding van 25.000 fr. niet dient aangenomen te worden, enerzijds omdat de partij van Mr Gonthier zich te goeder trouw heeft kunnen vergissen over de betekenis van haar rechten en anderzijds omdat partij Geuskens in huidig vonnis de voldoening van haar rechten zal vinden;

Overwegende dat de partij van Mr Mullens zich, wat betreft de eis van de partij van Mr Stassen, steeds bereid verklaard heeft de afgifte van het legaat te bewerkstelligen en slechts wenst geen kosten te dragen; dat haar hiervan akte dient verleend te worden;

Overwegende, wat betreft de eis van de partij van Mr Gonthier, dat de partij van Mr Mullens zich naar de wijsheid van de rechtbank gedraagt;

Om deze redenen,

De rechtbank, rechtdoende op tegenspraak; na erover beraadslaagd te hebben; alle andere of strijdige besluiten verwerpende;

Voegt samen de vorderingen, ingeleid onder nummers 46.350 en 46.536;

Verleent akte aan de partij Mr Mullens, dat zij in zake nr 46.360 de eis niet betwisten en vragen van kosten vrij te mogen blijven;

Verleent akte aan de partij Mr Mullens, dat zij in zake nr 46.536 berust in de wijsheid der rechtbank; rechtdoende;

Verklaart de eis van partij Mr Stassen tot afgifte van het legaat van Gaston Kermans, overleden te Antwerpen de 29 October 1952, ontvankelijk en gegrond;

Dienvolgens veroordeelt verweerders het aandeel, toekomende aan aanlegger Geuskens in de nalatenschap van wijlen dhr Kermans Gaston, binnen de drie dagen na de betekening van huidig vonnis af te geven;

Kosten ten laste van de boedels;

Verklaart de eis van de partij van Mr Gonthier tot nietigverklaring van het testament van Gaston Kermans dd. 25 October 1952 niet gegrond en tot deling en vereffening van de nalatenschap van Gaston Kermans niet ontvankelijk;

Veroordeelt aanleggers tot de kosten;

Rechtdoende op de wedereis wegens tergend en roekeloos geding vanwege de partij van Mr Stassen;

Verklaart deze eis ontvankelijk, doch ongegrond, en veroordeelt wedereiser tot de kosten;

Verklaart dit vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niet-teenstaande hoger beroep en zonder borgstelling.

Vlaamse Juristen,

abonneert U

op het

"Rechtskundig Weekblad"

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE KORTRIJK

13 December 1952.

Voorzitter : M. Van Lerberghe
Referendaris : M. Vandekerckhove
Advocaten : Mrs Gits en Roelandts

Schuldvergelijking. — Betaling van een schuld door een derde. — Vordering van deze derde op de schuldenaar. — Aan welke verjaringstermijn is deze vordering onderworpen? — Stilzwijgende afstand van recht.

Schuldvergelijking heeft van rechtswege plaats, indien beide schulden en vorderingen vóór het vonnis van faillietverklaring van een van partijen voor een dadelijke vereffening en opeising vatbaar waren en wel ten belope van het geringste bedrag.

Een verbintenis kan zelfs voldaan worden door een derde, die daarbij geen belang heeft, mits die derde handelt in naam en tot kwijting van de schuldenaar, of, indien hij in zijn eigen naam handelt, mits hij niet in de rechten van de schuldeiser gesteld wordt (art. 1236, lid 2, B.W.). Door dergelijke betaling gaat de schuld werkelijk te niet, maar in het laatste geval ontstaat tussen de derde betaler en de bevrijde schuldenaar een nieuwe rechtsband, hetzij op grond van zaakwaarneming, hetzij op grond van verrijking zonder oorzaak.

Met de betaling van de oorspronkelijke schuld door een derde, gaat die schuld te niet en ontstaat een nieuwe van de schuldenaar tegenover de derde, welke nieuwe schuld onderworpen is aan een nieuwe dertigjarige verjaring. Daardoor kan de schuldenaar echter benadeeld worden, indien hij zich, zoals in het onderhavige geval, tegenover zijn oorspronkelijke schuldeiser op een korte verjaringstermijn had kunnen beroepen. Daarom moet worden aangenomen, dat de verjaringstermijn van de oorspronkelijke vordering toepasselijk is op de vordering uit zaakwaarneming en op de « actio in rem verso », indien de betaling der oorspronkelijke schuld niet gevorderd was en niets de tussenkomst van de derde wettigt of rechtvaardigt.

Afstand van recht mag niet licht worden aangenomen; de wil om afstand te doen moet duidelijk blijken en mag alleen worden afgeleid uit feiten, die in verband met de gehele zaak niet voor een andere uitlegging vatbaar zijn.

Desimpel t/ Mr Roelandts q.q.

Gezien de dagvaarding van 12 November 1952, waarbij eiser zijn erkenning als gewoon schuldeiser in het faillissement vordert voor 817,85 fr. met de rechterlijke rente vanaf de dagvaarding, na compensatie tussen de uitschuld van eiser jegens de gefailleerde, groot 10.417,17 fr. en de inschuld van eiser jegens de gefailleerde, groot 11.235 fr.;

Gezien de stukken o.m. de door eiser onder eed bevestigde verklaring van schuldverandering;

Overwegende dat eiser bij vonnis dezer Rechtbank dd. 19 April 1952 op wedereis, door de curator ingesteld, veroordeeld werd om 9.728,40 fr. met de rechterlijke rente en de kosten te betalen aan de failliete boedel;

dat op de dag van het faillissement, zijnde 19 Januari 1952 de schuld van eiser 9.728,40 fr. bedroeg;

dat op de dag dezer dagvaarding de schuld van eiser 10.417,17 fr. bedroeg;

Overwegende dat eiser thans betoogt dat hij reeds vóór het vonnis van faillietverklaring van 19 Januari 1952 11.235 fr. op de gefailleerde tegoed had;

dat de wettelijke compensatie van rechtswege intreedt voor in- en uitschulden, die beide effen en opeisbaar zijn vóór het vonnis van faillietverklaring; (Hof Luik, 23 December 1882, Pas. 1888, II, 130 met noot 1; P.B. V° Faillite nr 858) en dit ten belope van het minste bedrag;

dat eiser stelt volgende bedragen met eigen penningen ten bate van de gefailleerde te hebben betaald:

- 1) aan dokter Van Houtte, op 1 Januari 1951 : 3.365 fr.
 - 2) voor taksen op 1 Januari 1951 : 3.000 fr.;
 - 3) aan de N.V. Huilever op 2 Mei 1951 : 1.870 fr.;
 - 4) en voor een tussen 4 Januari en 21 Juni 1950 aan gefailleerde geleverde kachel : 3.000 fr.;
- samen : 11.235 fr.;

Overwegende dat een verbintenis kan voldaan worden zelfs door een derde, die er geen belang bij heeft, mits deze derde in naam en tot kwijting van de schuldenaar handelt of, indien hij in zijn eigen naam handelt, mits hij niet in de rechten van de schuldeiser gesteld wordt (art. 1236 B.W.);

dat door dergelijke betaling de oorspronkelijke schuld werkelijk te niet gegaan is, terwijl in het laatste geval tussen de derde betaler en de bevrijde schuldenaar een nieuwe rechtsband, hetzij op grond van zaakwaarneming, hetzij op grond van verrijking zonder oorzaak, al naargelang de omstandigheden, ontstaat (De Page, T. III, nr 407; Kluyskens, De Verbintenissen 1948, nr 164 4°);

dat ieder persoon normaal en in de regel met zijn eigen penningen betaalt, zodat diegene, die beweert dat de derde met andermans geld betaalde, die uitzondering bewijzen moet (Verbr. Fr. 18 Februari 1901, D.P. 1901, I, 303; Hof Gent, 4 April 1931, Pas. 1931, II, 138 met noot);

Overwegende dat te deze eiser in eigen naam zonder indeplaatsstelling betaalde en in het bezit is van alle de kwijtingen nopens voormelde door hem ten bate van de gefailleerde gestorte bedragen;

dat de curator door niets bewijst als zou eiser niet met eigen penningen hebben betaald;

Overwegende dat de curator, wat betreft de ereloonnota van dokter Van Houtte, op 1 Januari 1951 door eiser betaald, de in art. 2272 B.W. bepaalde verjaring van 1 jaar inroept, voorhoudend dat eisers recht jegens gefailleerde, spruitend uit deze betaling, zelfs na 1 Januari 1951 door het verstrijken van 1 jaar verjaard is, vermits enerzijds de nieuwe rechtsband tussen de derde betalende en de bevrijde schuldenaar niet erger dan de oorspronkelijke kan zijn en vermits anderzijds de wettelijke compensatie vóór 1 Januari 1952 nog niet van rechtswege werkte;

Overwegende dat met de betaling door een derde een nieuwe schuld aanvangt, daar de eerste te niet is gegaan en deze nieuwe schuld aanleiding geeft tot een nieuwe verjaring en wel van 30 jaar (Rép. Dall. V° Obligation nr 1664 en 1665);

dat dergelijke rechtsregel nadeel aan de oorspronkelijke schuldenaar kan berokkenen, vermits, zoals in casu, de oorspronkelijke schuldenaar tegen Dokter Van Houtte de eenjarige verjaring gebeurlijk kon inroepen terwijl hij thans voor een nieuwe vordering, die eerst na 30 jaar verjaart, zou staan;

dat een derde aldus, na verloop van de verjaringstermijn der oorspronkelijke vordering een met de schuldeiser overeengekomen geantidateerde kwijting zou kunnen opmaken om daarna, zonder mogelijke verjaringsexceptie van de oorspronkelijke schuldenaar, deze op een nieuwe rechtsgrond te doen betalen;

Overwegende dat dit gevaar niet denkbeeldig is; dat daarom niet de dertigjarige, maar de verjaringstermijn van de oorspronkelijke schuldvordering toepasselijk is, op de « actio negotiorum gestorum » of « de in rem verso », indien de betaling der oorspronkelijke schuld niet gevorderd was en niets de tussenkomst van de derde wettigt of rechtvaardigt, een kwestie die ter vrije waardering van de Rechter staat (Rép. Dalloz, V° Obligations, nr 1665);

Overwegende echter dat in casu de gefailleerde vóór het faillissement en wel op 26 December 1951 sommen ter bevrijding van eiser had betaald;

dat eiser op zijn beurt vóór het faillissement de doktersschuld op 1 Januari 1951 ter bevrijding van de gefailleerde had betaald, zodat op 26 December 1951 de wettelijke compensatie van rechtswege ten belope van dit geringste bedrag intrad;

Overwegende dat partijen reeds in Maart 1952 in geschil waren en eiser toen compensatie voor andere door hem betaalde bedragen inroept, bedragen die hij echter na het vonnis van faillietverklaring had betaald;

Overwegende dat de curator thans de stilzwijgende afstand door eiser van het beroep op compensatie opwerpt, afstand, die zonder het recht ten gronde te niet doen, wettelijk mogelijk is (zie de artt. 1295 en 1299 B.W.);

dat volgens de curator eiser deze daad stelde door in Maart 1952 en in de nog latere dagvaarding van 7 Mei 1952 slechts compensatie voor bepaalde schulden te vorderen, zonder van deze laatste te gewagen;

Overwegende dat afstand van rechten niet lichtvaardig mag aangenomen worden (De Page T. III, nr 523, litt. A, met noot 1 op pag. 477; nr 586 3°, nr 662 in fine; De Page T. IV nr 441, pag. 415, noot 3);

dat de wil om afstand te doen duidelijk moet zijn en dient afgeleid te worden uit feiten, die in het geheel der zaak niet voor een andere interpretatie vatbaar zijn (P.B. V° Renonciation (en général) nr 3; Hof Brussel, 30 Maart 1935, Pas. 1936, II, 11);

dat op het gebied van verbintenissen de afstand de wilsovereenstemming van schuldeiser en schuldenaar onderstelt;

Overwegende dat dergelijke duidelijke afstand in casu niet aanwezig is, daar niets op een dergelijk vroeger accoord wijst en omdat eiser ten eerste vermoedde dat zijn overig tegoed tot algehele compensatie volstond en ten tweede door het vroeger inroepen van compensatie bewees daarvan niet afstand te willen doen;

Overwegende dat de vordering van eiser, met dien verstande dat wettelijke compensatie vóór het faillissement intrad tussen 11.235 fr. en 9.728,40 fr., zodat 1.506,60 fr. overblijft, gegrond is, behalve zijn verzoek om toewijzing van rechterlijke rente, welk verzoek in strijd is met art. 451, 1e lid, Faillissementswet, en behalve zijn verzoek om toewijzing der kosten, vermits dit in strijd is met art. 508 derzelfde wet;

Om deze redenen,

De Rechtbank, alle andere besluiten afwijzend;

Constateert de wettelijke compensatie, vóór de faling ingetreden, tussen 11.235 fr., tegoed van eiser, en 9.728,40 fr., schuld van eiser;

Beveelt dat eiser definitief als gewoon schuldeiser in het faillissement zal erkend worden voor 1.506,60 fr.;

Kosten ten laste van eiser;

Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niet-teenstaande elke voorziening en zonder borgstelling.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN

4e Kamer. — 4 Mei 1953.

Voorzitter : M. Neefs

Referendaris : M. Nauwelaerts.

Advocaten : Mrs J. Van Doosselaere en E. Buisseret

Zeerecht. — Cognossementsbeding, waarbij de Amsterdamse rechter wordt bevoegd verklaard om kennis te nemen van alle uit de vervoerovereenkomst gerezen geschillen. — Geldigheid van dat beding. — Termijn van art. 91, par. III, 6° lid 4, Belgisch Wetboek van Koophandel, verjaringstermijn of vervaltermijn. — Belgisch dwingend recht bindt ook de Nederlandse rechter. — Deze zal de oplossing aanvaarden, die het meest overeenkomt met de strekking en de geest van het in België geldend rechtsstelsel. — Beding tot ontheffing van aansprakelijkheid. — De Nederlandse rechter dient de geldigheid van dergelijke beding te toetsen aan het dwingende Belgisch recht.

Beding in een cognossement, dat alle geschillen uit de vervoerovereenkomst moeten onderworpen worden aan het oordeel van de rechtbank te Amsterdam. Dit beding is geldig, indien het niet tot voorwerp of gevolg heeft de vervoerovereenkomst aan de dwingende regels van art. 91 van het Belgisch W.v.K. te onttrekken.

In een ander beding van bedoeld cognossement is bepaald, dat de Amsterdamse rechter het geding moet beslissen volgens de dwingende bepalingen van art. 91 Belgisch W.v.K. Er bestaat geen aanleiding om te menen, dat die rechter die regels terzijde zal stellen of niet behoorlijk zal toepassen.

Bedoelde clausules zijn ook niet ongeldig, omdat in het cognossement tevens is bedongen, dat alle vorderingen moeten worden ingesteld binnen het jaar na lossing van het schip, bij gebreke waarvan het recht om te reclameren is vervallen.

Zo dit beding van het cognossement in strijd is met de dwingende bepaling van art. 91, § III, 6°, lid 4, Belgisch W.v.K., zal de Nederlandse rechter het nietig moeten verklaren. Hij zal dus behoren na te gaan of de in voormelde bepaling van het Belgisch W.v.K., bedoelde termijn van één jaar volgens de Belgische rechtsleer en rechtspraak als een verjaringstermijn en niet als een vervaltermijn moet worden beschouwd en dus door dagvaarding voor een onbevoegde rechter kan worden gestuit.

Aangenomen mag worden, dat de Nederlandse rechter, bij de beoordeling van een in een vreemd land nog betwiste rechtsvraag, zich zal houden aan de oplossing die het meest in overeenstemming is met de strekking en de geest van het in dat vreemde land geldende rechtsstelsel.

Wanneer de Belgische wet, zoals in art. 91, § III, 8°, een beding tot ontheffing van een bepaalde aansprakelijkheid nietig verklaart, zal de Nederlandse rechter de ongeldigheid van dat beding moeten uitspreken, zelfs indien het Nederlands recht zelf dergelijke ontheffing bepaalt of toelaat zulks te bedingen.

N.V. Wuyts & Installé t/ kapitein Mulder (S.S. Breda)

Overwegende dat de gedaagde bij exploit van 18 Februari 1950 ten verzoeken van de eiseres is gedagvaard ten einde bij vonnis, uitvoerbaar bij voorraad, te worden veroordeeld om aan de eiseres te voldoen de

som van 479.314,50 frank (bij conclusie tot 565.500 frank vermeerderd) met de renten en de proceskosten, zulks op grond, dat de gedaagde 5 October 1949 te Manta (Ecuador) 500 balen koffie binnen boord van het ss. « Breda » heeft geladen om die te vervoeren naar Antwerpen en ze 31 October 1949 in de bestemmingshaven in slechte staat aan de cognossementhoudster heeft afgeleverd ;

Overwegende, dat tegen de vordering van de eiseres, gegrond op beschadiging van 360 balen koffie door inwerking van wijn, voortkomende van in hetzelfde ruim gestuwde en gedurende de zeereis lek gegane vaten, de gedaagde in de eerste plaats het exceptief verweer heeft gevoerd, dat de rechtbank niet is bevoegd om van de eis kennis te nemen, op grond van het bepaalde in artikel 31 van het cognossement, luidend : « All actions under the present contract of carriage shall be brought before the Court at Amsterdam and no other Court shall have jurisdiction with regard to any such action unless the Carrier appeals to another jurisdiction or voluntarily submits himself thereto » ;

Overwegende, dat dit competentiebeding rechtsgeldig is, wanneer het niet tot voorwerp of gevolg heeft het vervoercontract aan de dwingende regels van artikel 91 van het 2e Boek van het Belgische Wetboek van Koophandel te onttrekken ; (Van Bladel : *Connaissances et Règles de la Haye*, n° 224 ; *Sm. & W.*, 2, n° 653 ; *Verb. 19 December 1946*, *Pas. 1946*, I., 480 ; *vgl. a contrario Hoge Raad der Nederlanden*, 12 December 1947, *N.J.* 1948, n° 608).

Dat artikel 30 van het onderwerpelijk cognossement luidt : « The contract of carriage shall be governed by the law of the Netherlands subject to the provisions of this Bill of Lading ; however, if the goods are loaded and/or discharged at a Belgian port, the rules of art. 91 of Chapter 2 of the Belgian Commercial Code shall apply exclusively » ;

Dat de partijen alzo de Amsterdamse rechter uitdrukkelijk opdracht hebben gegeven het geschil te beslissen volgens de dwingende regels van artikel 91 en er geen aanleiding bestaat om te menen, dat die rechter die regels ter zijde zal stellen of niet behoorlijk zal toepassen ;

Dat mitsdien het competentiebeding er niet toe strekt een resultaat te bereiken, hetwelk indruist tegen de dwingende voorschriften van Belgisch recht, en deswege niet aan nietigheid lijdt ;

Overwegende, dat de eiseres hiertegen heeft ingebracht, dat aan de bedoelde clausules van het cognossement ten deze toch geldigheid behoort te worden ontzegd, omdat het cognossement terzelfdertijd een artikel 26 bevat, luidend : « Legal claims must be rendered within one year after discharge of the cargo, otherwise the right to claim is barred », en die clause een dubbele afwijking van de dwingende regels van het Belgische artikel 91 inhoudt, welke door de Amsterdamse rechter geldig zou kunnen worden geacht, vooreerst omdat zij de termijn van één jaar als een vervaltermijn kenmerkt, waarop de bepalingen over stuiting en schorsing van verjaringstermijnen uiteraard niet toepasselijk zijn, terwijl naar Belgisch recht de termijn van artikel 91 § III, 6° al. 4, is een verjaringstermijn, welke overeenkomstig artikel 2244 B.W. door een dagvaarding vóór een onbevoegde rechter kan worden gestuit, vervolgens omdat zij die termijn doet lopen te rekenen van de lossing, terwijl naar Belgisch recht hij slechts aanvang neemt bij de aflevering van de goederen ;

Overwegende ten aanzien van het eerste onderdeel van het middel :

Dat het Nederlandse artikel 487 K. luidt : « Het

recht op schadevergoeding vervalt één jaar na uitlevering van het goed...»;

Dat de Nederlandse rechtspraak en de Nederlandse schrijvers over het nieuwe Zeerecht eenparig hebben aangenomen, dat de termijn van één jaar van artikel 487 K. is een vervaltermijn, niet een verjaringstermijn, zodat het niet mogelijk is die termijn door stuiting of schorsing te verlengen; (Cleveringa: Het Nieuwe Zeerecht 1946 bl. 404; Van den Dries: Nederlands Zeerecht § 405; Hof Amsterdam 1° Kamer 1 Juni 1933: British American Tobacco Cy Ltd c.s. / Koninklijke Nederlandse Stoombootmaatschappij);

Dat derhalve de clause n° 26 van het cognossement volkomen in overeenstemming is met de Nederlandse wetbepaling;

Dat evenwel de partijen in hun overeenkomst een algemene verwijzing hebben opgenomen naar het Belgisch rechtstelsel; dat de Nederlandse rechter dit beding geldig zal moeten verklaren en er de beoogde werking zal moeten aan toekennen, vermits het niet indruist tegen dwingend Nederlands recht, zijnde het onderwerpelijke vervoer niet geschied van of naar een Nederlandse haven en het Nederlandse recht, derhalve niet van toepassing; (Rb. Amsterdam 23 December 1932 N.J. 1933, bl. 953);

Dat, wanneer vreemd recht van toepassing is, ook naar dat recht zal moeten worden beoordeeld, of er contractsvrijheid is of niet; is zij er niet, dan zijn bijzondere, met de toepasselijke vreemde wet strijdige bedingen nietig, zelfs al zouden zij naar de Nederlandse vervoersvoorschriften geldig zijn; (Cleveringa loc.cit. bl. 523);

Dat de bepalingen van het Belgische artikel 91 zijn van dwingend recht; dat, indien het bepaalde in art. 26 van het cognossement strijdig is met een dwingend Belgisch voorschrift, het door de Nederlandse rechter nietig zal moeten worden verklaard;

Dat de Nederlandse rechter dus zal behoren na te gaan, of in de Belgische rechtsliteratuur en rechtspraak de termijn van één jaar van artikel 91 als een verjaringstermijn en niet als een vervaltermijn wordt aangemerkt en dus door dagvaarding vóór een onbevoegde rechter kan worden gestuit;

Dat het immers een vaststaand beginsel van Nederlands Internationaal Privaatrecht is, dat de Nederlandse rechter, vreemd recht toepassende, niet zelfstandig dat vreemde recht interpreteert, indien over een bepaalde rechtsvraag bij diegenen, die in de eerste plaats geroepen zijn dat recht toe te passen, een bepaalde mening bestaat; dat dit zelfs dan het geval is, indien de Nederlandse rechter deze mening onjuist zoude achten; dat toch van de Nederlandse rechter niet diezelfde kennis van een vreemd rechtstelsel kan worden verlangd, die de vreemde rechter geacht moet worden van zijn eigen recht te hebben; dat de Nederlandse rechter mitsdien de interpretatie van het door hem toegepaste vreemde recht moet volgen, die in het betrokken land als juist wordt aanvaard; (Rb. Rotterdam 3° Kamer 24 Juni 1949 L'Helvetia/Van Nieveld Goudriaan & C^os Stoomvaartmaatschappij).

Dat, indien in het betrokken land de rechtsgeleerde schrijvers en de rechtspraak verdeeld zijn over de interpretatie, welke aan een bepaald wetsartikel moet worden gegeven, de Nederlandse rechter wel verplicht zal zijn een keus te doen (zoals trouwens de Belgische rechter dit ook zou hoeven te doen) en, bij ontstentenis van uitspraken van de Belgische rechter, zelfstandig hieromtrent zal moeten beslissen;

Dat evenwel die omstandigheid niet medebrengt, dat met nietigheid moet worden getroffen het beding,

waarbij de Amsterdamse rechter wordt aangewezen voor de uitsluitende kennisneming van de gesloten vervoerovereenkomst betreffende geschillen; dat, hoewel de nationale wetgeving van die rechter niet op het Brusselse cognossementsverdrag is geschoeid, men nochtans volle vertrouwen mag stellen in die rechter, dat hij bij de beoordeling van een in een vreemd land gerezen en aldaar nog onopgelost gebleven twistvraag zich niet zal laten leiden door de opvatting, welke dienaangaande in zijn land algemeen geldend is, doch aan die vraag de oplossing zal geven, welke het meest beantwoordt aan de strekking en de geest van het in het vreemde land vigerend rechtstelsel; (Kph. Antwerpen 16 November 1939 P.A. 1940, bl. 225 en noot J.v.D.);

Dat de Amsterdamse rechter dit onlangs heeft beproefd in een geval, zoals het onderwerpelijke, en gelet op de verdeeldheid, althans de onnauwkeurigheid van de meest bevoegde Belgische auteurs omtrent het vraagpunt, of op de vervaltermijnen, inzonderheid op die van artikel 91, de stuitingsvoorschriften die voor de verjaring in het algemeen gelden, van toepassing zijn, en de ontstentenis van Belgische rechterlijke uitspraken dienaangaande, heeft geoordeeld, op grond van de tekst, de geschiedenis en de bedoeling van de regels van Den Haag, welke in artikel 91 zijn geïncorporeerd, dat de termijn van artikel 91 een vervaltermijn bedoelt en elk beroep op stuiting uitsluit; (Rb. Amsterdam 9 Januari 1952 N.J. 1952, bl. 1306, n° 746);

Dat nadien de Rechtbank van Koophandel te Antwerpen anders heeft geoordeeld en die termijn als een gewone, voor stuiting vatbare, verjaringstermijn heeft uitgelegd; (6° Kamer 27 Februari 1953 L'Union / kapitein Dominicus ss. «Hainaut»); dat het de eiseres derhalve vrijstaat te beproeven de Amsterdamse rechter van zijn eerste opvatting te doen terugkomen; dat de vrees, dat die rechter die enkele uitspraak ontoereikend zou kunnen achten om zijn oorspronkelijk standpunt te wijzigen, niet kan volstaan om hem de kennisneming van het geschil te onttrekken;

Dat overigens de eiseres vóór het instellen van hare vordering tijd en gelegenheid heeft gehad om zich te vergewissen, wie de bevoegde rechter is en dus niet mag klagen, indien de termijn van artikel 91, volgens de verklaring welke daaraan naar Belgisch recht moet worden gegeven, niet door een dagvaarding vóór een onbevoegde rechter kan worden gestuit en alsoo een gebeurlijke vordering vóór de Amsterdamse rechter na het verstrijken van die termijn tot mislukking is gedoemd («Jus civile vigilantibus scriptum est»);

Overwegende ten aanzien van het tweede onderdeel van het middel:

Dat het bepaalde in artikel 26 van het cognossement met betrekking tot het aanvangspunt van de termijn van één jaar indruist tegen het dwingend voorschrift van artikel 91 van de Belgische wet, blijken hetwelk die termijn slechts loopt te rekenen van de «aflevering» van de goederen (§ III, sub. 6) en «iedere clause in een vervoerovereenkomst, waardoor de aansprakelijkheid van de vervoerder wordt verminderd op andere wijze dan in dit artikel, is voorzien van nul en gener waarde moet worden geacht en generlei effect kan sorteren»; (§ III, sub. 8);

Dat de Amsterdamse rechter, die het Belgisch rechtstelsel heeft toe te passen, de ongeldigheid van die clause zal moeten uitspreken, omdat het toepasselijke Belgische stelsel verbiedt die bepaalde ontheffing van aansprakelijkheid te bedingen, zelfs indien het Nederlandse recht die ontheffing zelf toe-

kent of dit recht veroorloofd zulks te bedingen; (Cleveringa loc.cit. bl. 524);

Dat derhalve niets kan afdoen het betoog van de eiseres, dat naar luid van de rechtspraak van de Hoge Raad der Nederlanden (a) «een wetsbepaling, voorschrijvende, dat een rechtsvordering binnen een zekere termijn moet worden ingesteld, niet uitsluit, dat partijen bedingen, dat het instellen der rechtsvordering aan een kortere vervaltermijn onderworpen zal zijn, zelfs indien die wetsbepaling van dwingend recht is, (b) het onderwerpen van een vordering tot schadevergoeding aan een vervaltermijn op zichzelf geen uitsluiting of beperking van aansprakelijkheid oplevert en het feit, dat onder omstandigheden het beding, waarbij de vordering tot schadevergoeding aan een vervaltermijn wordt onderworpen, kan neerkomen op uitsluiting of beperking der aansprakelijkheid in strijd met artikel 470 en 470a K., niet de nietigheid van elk zodanig beding medebrengt»; (Hoge Raad (Burg. Kamer) 6 Januari 1950 La Neuchateloise / Koninklijke Hollandse Lloyd);

Dat toch een contractuele vervaltermijn ongeldig kan zijn, omdat de wetgever een kortere dan de wettelijke termijn niet heeft gewild; dat, bijaldien ook ten aanzien van het Nederlandse artikel 487 K. de Hoge Raad dit niet heeft aangenomen, zulks op grond van de strekking en de geschiedenis van dit artikel, de Amsterdamse rechter, die van het onderhavige geschil kennis zal nemen, dit zal dienen aan te nemen, omdat contractuele verkorting van de in het Belgisch artikel 91 vermelde termijn ongeoorloofd is, zijnde de bepaling van gemeld wetsartikel van openbare orde en dusdanige verkorting naar Belgische rechtsleer en rechtspraak een verboden, immers met de dwingende bepalingen van artikel 91 strijdig beding tot ontheffing van de vervoerder van zijn aansprakelijkheid betekent, althans kan betekenen; (Van Bladel loc.cit. n° 206; Sm. & W., II, n° 748, in fine en III, n° 1295; Kph. Antwerpen 6 October 1930 P.A. 372; id. 10 Maart 1931, P.A. 81; id. 17 November 1932 P.A. 322).

Dat de Amsterdamse Rechtbank, waarvan het vonnis vóór de Hoge Raad werd bestreden en tot bovengemeld arrest aanleiding heeft gegeven, het argument ontleend aan artikel III, lid. 8, van het Brusselse Verdrag ter zijde had gesteld, omdat de Nederlandse wet een dergelijke bepaling niet bevat; dat toch de Nederlandse wet de vervaltermijn niet — zoals in de «Rules» en de Conventie — heeft ingevoegd in een opsomming van bepalingen, regelende de aansprakelijkheid en de verbintenissen van de vervoerder, welke opsomming besloten wordt met een verbod van afwijking, als in bovengedeeld art. III, sub. 8 der Hague Rules en in artikel 3, sub. 8 der Brusselse Conventie; dat in de Nederlandse wet de nietigheidsbepalingen steeds bij de bepalingen zelf zijn vermeld;

Dat er dus geen grond bestaat om te vrezen, dat de Amsterdamse rechter, Belgisch recht toepassende, aan § III, 8° van artikel 91 een van dit recht afwijkende verklaring zal geven en zich uitsluitend zal laten leiden door beschouwingen, die slechts gelden voor een Nederlandse wetsbepaling, die voor de onderwerpelijke zaak iedere betekenis mist; (cf. Hoge Raad 6 Januari 1950, bestreden vonnis en conclusie Procureur-Generaal Berger); dat dit te meer klemmt nu de Rotterdamse rechter te voren reeds in een gelijkaardig geval, zich heeft aangesloten bij de omtrent de voormelde bepaling in België bestaande, hierboven weergegeven opvatting en heeft beslist, dat het aan partijen bij een vervoerovereenkomst als de onderwerpelijke niet is toegelaten de in artikel 91 genoemde termijn te verkorten en dat daartoe strekkende be-

dingen nietig zijn; (Rb. Rotterdam 3° Kamer, 24 Juli 1949 L'Helvetia / N.V. Van Nieveld, Goudiaan & C°);

Dat overigens het middel in feite van alle grond is ontbloot; dat tussen de lossing en de aflevering der goederen amper 2 dagen zijn verlopen; dat de eiseres haar vordering vóór de rechtbank te Antwerpen heeft ingesteld 3½ maand na de aflevering, dus meer dan 8 maanden vóór het verstrijken van de termijn van 1 jaar te rekenen van de lossing van de goederen; dat derhalve, mocht zelfs de Amsterdamse rechter het begin-tijdstip, als bedongen in de clauseule 26 van het cognossement, rechtsgeldig achten, de eiseres hiervan geen nadeel zou kunnen ondervinden, vermits zij haar vordering in alle geval binnen de contractueel verkorte termijn heeft ingesteld;

Dat Mitsdien het middel van onbevoegdheid gegrond is;

Gezien de artikelen 2, 34 en 40 van de Wet van 15 Juni 1935;

Rechtdoende: verklaart zich onbevoegd om van de eis kennis te nemen; verwijst de eiseres in de proceskosten, tot de uitspraak aan zijde van de gedaagde op 20 frank begroot.

NOOT: Men verg. het in dit nummer opgenomen vonnis van de Arrondissementsrechtbank te Amsterdam d.d. 9 Januari 1952.

VREDEGERECHT TE ANTWERPEN

1e Kanton. — 21 October 1953.

Rechter: M. Horion

Advocaten: Mrs Percy en Mertens de Wilmars

Wegenverkeer. — Verplichtingen van gemeente ten aanzien van de toestand der wegen en van de weggebruiker tot het nemen van de vereiste voorzorgen. — Gedeelde verantwoordelijkheid.

De gemeente is voor de slechte toestand van de openbare verkeerswegen niet verantwoordelijk krachtens art. 1382 B.W., doch als bewaakster van de weg krachtens art. 1384 B.W.

De gemeente is verplicht te zorgen voor het onderhoud der wegen en de veiligheid der weggebruikers; dezen moeten van hun kant echter voorzorgen nemen die overeenstemmen met de kennis, die zij hebben of behoren te hebben van de toestand van de wegen. Bij verzuim van beide zijden moet de verantwoordelijkheid voor de schade, die het gevolg is van een ongeval, tussen gemeente en weggebruiker gedeeld worden.

De Mul t/ Stad Antwerpen.

Overwegende dat eiser aanvoert dat hij op 27 December 1952 rond 23 uur met zijn motorrijwiel de middenweg der Italiëlei te Antwerpen volgde in de richting van de Noorderlaan, toen hij plotseling terecht kwam in een kuil, met het gevolg, dat hij zijn stuur kwijt raakte en ten gronde werd geslingerd;

Dat eiser verweerster aansprakelijk stelt en van haar een schadevergoeding vordert van 7.526 fr.;

Overwegende dat verweerster betwist dat er een oorzakelijk verband bestaat tussen het ongeval en de staat van de weg;

Dat dit oorzakelijk verband nochtans voldoende bewezen is door de vaststellingen, gedaan door de

verbaliserende politie en door de schuifsporen door die politie waargenomen en die beginnen vanaf genoemde kuil;

Overwegende dat verweerster terecht doet gelden, dat zij als openbaar bestuur geen rechtstreekse verantwoordelijkheid heeft op grond van art. 1382 B.W. met betrekking tot de toestand, in dewelke de wegen zich bevinden, doch dat op haar enkel de verantwoordelijkheid rust, die aan de bewaker der zaak op grond van art. 1384 B.W. wordt opgelegd;

Overwegende dat verweerster de verplichting heeft te zorgen voor het onderhoud der wegen en de nodige maatregelen te treffen voor de veiligheid der weggebruikers;

Dat nochtans niet elke onvolmaaktheid in de toestand der wegen een gebrek van deze laatste uitmaakt;

Dat de weggebruikers van hun kant de nodige voorzorgen moeten nemen, die overeenstemmen met de kennis, die zij hebben of moeten hebben van de toestand der wegen;

Overwegende dat in deze zaak de politie heeft vastgesteld dat de oneffenheid in de weg de volgende afmetingen had: lengte 68 cm., breedte 50 cm. en grootste diepte 8 cm., diepte die geleidelijk toenam naar het midden der oneffenheid;

Overwegende dat dergelijke oneffenheid in een macadambaan niet als normaal mag beschouwd worden en de verantwoordelijkheid van verweerster dan ook medebrengt;

Overwegende nochtans dat anderzijds ook rekening dient te worden gehouden met het feit, dat ten tijde van het door eiser opgelopen ongeval, het aan elke weggebruiker bekend was dat de middenbaan der Italiëlei zich niet in volmaakte toestand bevond en dat voorzichtigheid in het verkeer aldaar geboden was;

Dat eiser dan ook een onvoorzichtigheid heeft begaan door 's nachts met zijn motorrijwiel met een snelheid te rijden van 50 km. per uur op een weg waarvan hij wist of moest weten dat hij zich niet in perfecte toestand bevond;

Overwegende dat er dan ook aanleiding bestaat de verantwoordelijkheid tussen partijen te verdelen en slechts $\frac{2}{3}$ ervan ten laste van verweerster te leggen;

Overwegende dat, wat de door eiser geleden schade betreft, deze niet betwist wordt in zover zij betrekking heeft op de herstellingskosten van de motor, dewelke belopen 3.311 fr. met inbegrip der taks en op de schade aan klederen, belopende 785 fr. en de gasthuiskosten van 30 fr.;

Dat wegens buiten gebruik zijn van het motorrijwiel een vergoeding van 300 fr. voor drie dagen billijk voorkomt;

Dat, gelet op de letsels door eiser opgelopen, het past hem uit hoofde van morele schade een vergoeding toe te kennen van 500 fr.;

Overwegende dat de door eiser geleden schade in het geschil dus dient te worden vastgesteld op 4.926 fr., waarvan $\frac{2}{3}$ of 3.284 fr. ten laste van verweerster dienen te worden gelegd.

Om deze redenen,

Wij, Vrederechter voornoemd, rechtdoende op tegenspraak, veroordelen verweerster om aan eiser te betalen als schadevergoeding de som van 3.284 fr. met de vergoedende intresten vanaf 27 December 1952 en de rechterlijke intresten;

Veroordelen verweerster tot de kosten van het geding;

Wijzen eiser af van het overige zijner vordering.

NOOT: Zie ook Vrederechter Seneffe, 6 December 1949, Journ. Trib. 1950, blz. 60; Hof van Beroep te Brussel, 23 Januari 1946, Bull. Ass. 1946, blz. 201.

ARBEIDSGERECHT IN HOGER BEROEP TE ANTWERPEN

9 Maart 1953

Voorzitter: M.H. Van Oekel

Advocaten: Mrs Russinger en De Beukelaer

Bediendencontract. — Omstandigheden, die het bestaan daarvan bewijzen.

Bij de beoordeling van de aard van de tussen partijen bestaande hebbende overeenkomst moet de Rechter letten op de verhoudingen, die werkelijk tussen partijen hebben bestaan en niet aan de benaming, die partijen daaraan hebben gegeven.

De oplegging van een bepaald werkgebied aan een handelsagent en het verbod om zelf gelden te ontvangen en onder-agenten aan te stellen, bewijzen op zichzelf niet het bestaan van een band van ondergeschiktheid.

Evenmin bewijst daaromtrent iets de wijze, waarop partijen in fiscaal opzicht en tegenover de R. M. Z. de toestand van de handelsagent hebben beschouwd.

Het uitsluitend werken op commissieloon en het zelf bekostigen van zijn reis- en representatiekosten bewijzen ook niet de afwezigheid van een bediendencontract.

De aanwezigheid van een band van ondergeschiktheid en mitsdien van een bediendencontract wordt echter afdoende door de volgende omstandigheden bewezen:

1. *het dagelijks moeten inzenden van een verslag en het moeten inleveren van een werkprogramma voor de volgende week;*

2. *het verbod om andere producten te verhandelen dan die van de principaal en diens bevoegdheid om de verhandeling van andere producten op te leggen;*

3. *het ter verantwoording roepen van de agent wegens zijn afwezigheid op een door de principaal bijeengeroepen bijeenkomst zijner vertegenwoordigers;*

4. *de aanvankelijke oplegging van een contract op proef en het antwoord op het beroep van de handelsagent op zijn recht op inachtneming van een opzeggingstermijn overeenkomstig de wet van 7 Augustus 1922, dat zijn contract niet onder toepassing valt van die wet uit hoofde van het bedrag zijner jaarwedde, die hoger was dan 72.000 frank;*

5. *het zich gerechtigd achten van de principaal tot het opleggen aan zijn agent van een bepaalde omzet.*

Bruyaux t/ Cools.

Aangezien de oorspronkelijke vordering er toe strekt de verweerders — huidige beroepers — te doen veroordelen tot het betalen van:

1° 68.500 fr. schadevergoeding wegens niet-inachtneming van de opzeggingstermijn van zes maanden;

2° 20.000 + 5.000 fr. voor achterstallig commissieloon;

Aangezien het beroep wordt gericht tegen een op tegenspraak gewezen vonnis van het Arbeidsgerecht van eerste aanleg te Antwerpen, Kamer voor Bedienden, van 28 Juli 1952, dat de beroepers veroordeelt om aan aanlegger — huidige beroepene — te betalen: 12.894,20 fr. voor achterstallige commissielonen en 59,25,— fr. als schadevergoeding wegens contractuele verbreking zonder inachtneming van de vereiste op-

zeggingstermijn, zijnde 6 maanden wedde, berekend op de in 1949 en 1950 verdiende commissielonen;

Aangezien beroepers, die erkennen het bij het vonnis voor achterstallig commissieloon toegekende bedrag van 12.894,20 fr. verschuldigd te zijn, de hervorming vragen van het bestreden vonnis op grond van de onbevoegdheid van de Werkrechtersraad, wegens gebrek aan dienstcontract, daar beroepers alle banden van ondergeschiktheid ontkennen van de beroepene tegenover de beroepers; terwijl de beroepene besluit tot de bekrachtiging van het bestreden vonnis;

Aangezien het tussen partijen bestaande geschil hoofdzakelijk betreft de ontkenning door de beroepers van elke band van ondergeschiktheid aan de zijde van de beroepene en dienvolgens van het bestaan van een werkelijk dienstcontract;

Aangezien voor het bepalen van de aard van de overeenkomst, die tussen partijen heeft bestaan, de Rechter moet letten op de werkelijke verhoudingen die tussen partijen hebben bestaan, zonder zich gebonden te achten aan de benamingen, die partijen daaraan hebben gegeven, noch aan de beoordeling van de partijen zelve dienaangaande en hun gedragingen als gevolg daarvan ten opzichte van deze verhoudingen;

Aangezien de beroepers elke band van ondergeschiktheid van beroepene ontkennen op grond van de volgende feiten:

1° dat beroepene vrij zijn werkzaamheden mocht regelen;

2° dat op de hem uitbetaalde commissielonen de overdrachtstaxen van 4,5 % is toegepast, dat daarop nooit bedrijfsbelasting is afgehouden en dat niets voor beroepene is aangegeven en afgedragen bij de R. M. Z.;

3° dat beroepene uitsluitend op commissie werkte zonder vaste wedde en zelf de kosten van vervoer en representatie moest dragen;

4° dat het hem toegelaten was andere firma's te vertegenwoordigen;

5° dat ten slotte beroepene een inschrijving in het handelsregister bezat en zelfs op 14 Juni 1950 in eigen hoedanigheid van handelaar zekere producten aan de beroepers heeft verkocht;

Aangezien echter daartegenover het bestreden vonnis het karakter van bediende en de ondergeschiktheid van de beroepene tegenover de beroepers heeft afgeleid uit:

1° de omstandigheid dat blijkens de tussen partijen op 16 Juni 1946 gesloten overeenkomst de beroepers zijn begonnen met de beroepene 3 maanden op proef aan te nemen als hun agent, met dien verstande dat al de wettelijke bepalingen daaromtrent, o.a. die betreffende het ontslag zonder inachtneming van een opzegtermijn gedurende de proefperiode van toepassing zouden zijn;

2° dat aan de beroepene een streng afgebakend werkgebied werd aangewezen;

3° dat hij slechts bepaalde producten mocht aanbieden, dat hij geen gelden mocht ontvangen, noch andere agenten aannemen;

4° dat hij dagelijks rapporten moest opstellen, door beroepers belegde vergaderingen van de vertegenwoordigers diende bij te wonen en een bepaalde omzet diende te bereiken.

Aangezien een opgelegd beperkend omschreven werkgebied, het verbod zelf gelden te ontvangen en onderagenten aan te stellen op zichzelf zeker geen bewijs zijn van een gekarakteriseerde ondergeschiktheid van een handelsagent;

Aangezien echter evenmin verder enige bewijskracht dienaangaande kan toegekend worden aan de wijze, op

dewelke partijen uit fiscaal oogpunt de toestand van de beroepene hebben beschouwd en behandeld, dat o.a. de toepassing van de overdrachtstaxen en het niet afdragen van een bedrijfsbelasting en het niet aangeven van de beroepene bij de R. M. Z. dienaangaande zonder afdoend belang en betekenis zijn;

dat evenmin het uitsluitend werken op commissieloon en het zelf dragen van zijn reis- en representatiekosten het bewijs leveren van het volledig vrij en zelfstandig werken van de betrokken agent of handelsreiziger;

Aangezien echter de hiernavolgende feiten en omstandigheden ten deze onbetwistbaar afdoende en duidelijk het karakter en de hoedanigheid van de verhouding van de beroepene tegenover de beroepers kenmerken en bepalen en zijn ondergeschiktheid en afhankelijkheid tegenover de beroepers bewijzen:

1° in strijd met de bewering van de beroepers stond het de beroepene volstrekt niet vrij zijn werkzaamheden naar eigen believen in regelen: uit het tussen partijen gesloten contract dd. 16 Juli 1946 blijkt inderdaad dat hij «dagelijks» verslagen moest inzenden — «faire un rapport journalier»;

Daarenboven blijkt uit het rondschriven van 28 Juli 1947 van beroepers aan haar vertegenwoordigers, waaronder de beroepene Cools, dat dezen zelfs iedere week hun werkprogramma der volgende week moesten inleveren, dag voor dag, hun voorgenomen bezoeken bij de cliënten vermeldende in chronologische volgorde en dat de heer Albert Bruyaux hen regelmatig bij die bezoeken zou vergezellen.

Uit de door beroepene voorgelegde verslagboekjes blijkt daarenboven, dat hij inderdaad regelmatig zijn dagverslagen over 1950 heeft opgemaakt en ingezonden;

2° beroepene mocht slechts de door beroepers bepaalde producten aanbieden, maar beroepers hielden zich daarenboven het recht voor de beroepene de verkoop op te leggen van al de andere producten, die het hun zou believen daarvoor aan te duiden; «tous autres produits que nous vous renseignions expressément par écrit»;

3° Het feit, dat de beroepers de beroepene ter verantwoording hebben geroepen wegens zijn afwezigheid op de door hen belegde bijeenkomst hunner vertegenwoordigers en hem hebben gevraagd de redenen dezer afwezigheid mede te delen: «Veuillez nous faire connaître les raisons pour lesquelles vous n'avez pas assisté à cette réunion» (brief van 21 Juni 1950);

4° Het feit, dat de beroepene voor zijn definitieve tewerkstelling bij de beroepers gedurende de bij de wet op het bediendencontract bepaalde maximum-termijn van 3 maand met recht van onmiddellijk ontslag een proefcontract is opgelegd, en het feit, dat in antwoord op het beroep van den beroepene in zijn schrijven van 26 September 1950 op zijn recht op inachtneming van een opzegtermijn overeenkomstig de wet van 7 Augustus 1922 op het bediendencontract, de beroepers in hun aangetekende brief van 18 October 1950 opmerken dat uit hoofde van het bedrag zijner jaarwedde, hoger dan 72.000 fr., zijn contract niet valt onder de wet van 7 Augustus 1922 op het bediendencontract, wat een verwijzing inhoudt naar de wettelijke bepalingen van gemeen recht betreffende het dienstcontract en een impliciete erkenning van het bestaan van een dienstcontract;

Aangezien verder uit het reeds vermelde rondschriven van 28 Juli 1947, van de beroepers uitgaande, blijkt, dat dezen zich, krachtens hun gezag tegenover hun vertegenwoordigers, speciaal tegenover partij Cools gerechtigd achten hun vertegenwoordiger een bepaalde omzet op te leggen;

Aanezien het geheel van de hierboven vermelde feiten en omstandigheden een onbetwistbare toestand van ondergeschiktheid aantonen van beroepene tegenover de beroepers;

Aangezien die toestand niet wordt ter zijde gesteld door en niet onverenigbaar is met het feit, dat de beroepene zijn inschrijving in het handelsregister heeft behouden na zijn in diensttreden bij de beroepers, daar niet wordt ontkend, dat hij voorheen steeds depothouder is geweest van de in zijn inschrijving in het handelsregister vermelde producten, en dat de toevoeging in Maart 1949 aan die inschrijving van de vermelding « import en export van alle goederen » ook daaraan niets heeft kunnen veranderen, daar vaststaat dat de beroepene in zijn werkzaamheden ten behoeve van beroepers steeds onder hun gezag en leiding voor hun rekening heeft gewerkt;

Dat evenmin het enig aangehaalde feit van een verkoop van enkele geringe koopwaren door beroepene aan de beroepers, verkoop die dan nog aan beroepene door beroepers blijkt te zijn opgelegd, iets afdoet aan de hierboven omschreven ondergeschiktheid van de beroepene;

Aangezien evenmin dienaangaande van belang zijn de twee zinsneden, die de beroepers aanhalen uit de verslagen van 14 November, 1949 en 18 Maart 1950, waarin beroepene in November 1949 mededeelt, « dat hij gedurende zekere dagen niet zal kunnen reizen, omdat hij over geen rijtuig beschikt », en in Maart 1950: « Veuillez m'excuser, pour cette semaine parce que je dois m'absenter pendant une huitaine de jours ». Dat inderdaad het feit, dat beroepene meent de beroepers te moeten inlichten over een auto-defect, dat hem enkele dagen zal beletten te reizen, eerder wijst op een verplichting van de beroepene rekenschap te geven van zijn niet-reizen die dagen; en dat anderzijds zijn aangekondigde afwezigheid in Maart 1950 voor een achttal dagen als gebruikmaking kan beschouwd worden van het gebeurlijke verlof, waarop de beroepene, naar niet betwist wordt, aanspraak kon maken;

Aangezien met het vonnis a quo dus moet aangenomen worden dat de beroepene wel degelijk als bediende bij de beroepers werkzaam was en aan zijn dienstcontract slechts een einde kon gemaakt worden met inachtneming van de bij de wet voorgeschreven opzeggingstermijn;

Aangezien de beroepene zonder inachtneming van die opzeggingstermijn tegen 1 September 1950 is ontslagen;

Aangezien het betwiste contract wegens het bedrag der jaarlijkse wedde (boven de 72.000 fr.) buiten de toepassing valt van de wet van 1922 op het bediendencontract; en dat bij toepassing van het gemeen recht, gelet op de aard der werkzaamheden van de beroepene, de mogelijkheid om een dergelijke betrekking elders te vinden, de ouderdom van de beroepene en de tijd, gedurende dewelke hij bij de beroepers werkzaam is geweest, de toekenning van een opzeggingstermijn van drie maanden wettigen;

Om deze redenen:

Het Arbeidsrecht van Beroep voor de provinciën Antwerpen en Limburg, Kamer voor Bedienden, alle verdere en strijdige besluiten verwerpende, verklaart het beroep regelmatig in de vorm en ontvankelijk en, daarover recht doende ten gronde, bekrachtigt het bestreden vonnis, waar het de beroepene heeft veroordeeld om voor achterstallig commissieloon aan de

beroepene te betalen de som van 12.894,20 fr., en hetzelfde hervormende en doende wat de eerste rechter had moeten doen, voor het overige veroordeelt de beroepers om als schadevergoeding wegens verbreking van het dienstcontract zonder inachtneming van een opzeggingstermijn te betalen de som van 29.562,— fr. zijnde het gemiddelde bedrag van drie maanden wedde, en veroordeelt elk der partijen tot de helft der kosten van hoger beroep.

NOOT: Verg. o.a. Arbeidsgerecht in Hoger Beroep te Luik, 30 Juni 1951, J. T. 1952, 26.

NEDERLANDSE RECHTSPRAAK

ARRONDISSEMENTSRECHTBANK TE AMSTERDAM

3e Kamer. — 9 Januari 1952.

Voorzitter: M. G. A. Schreuder.

Rechters: M.M. Spanjaard en Hassoldt.

Zeerecht. — De bij artikel 91, par. III, 6°, alinea 4, Tweede Boek, Belgisch W. v. K. vastgestelde termijn is een vervaltermijn, die niet vatbaar is voor stuiting.

De bij artikel 91, par. II, 6°, alinea 4, Tweede Boek, Belgisch W. v. K. vastgestelde termijn van één jaar is geen verjaringstermijn, doch een vervaltermijn. Ofschoon de Belgische schrijvers verdeeld zijn over de vraag of voor de vervaltermijn ook de stuitingsregelen van de Code Civile gelden, beantwoordt de Rechtbank deze vraag ontkennend in overeenstemming met de mening van de meeste Franse auteurs, die ook die van De Page is en van de Franse Cour de Cassation. Tenslotte is de Rechtbank van oordeel, dat zowel de tekst als de bedoeling van de hier in het geding zijnde wetsbepaling beroep op stuiting uitsluiten. De woorden « in elk geval » (en tout cas) laten geen uitzondering toe op het voorschrift, dat de rechtsvordering binnen één jaar moet worden ingesteld.

N.V. Compagnie Européenne d'Assurance des
marchandises et des bagages t/
N.V. Koninklijke Nederlandse Stoombootmij.

De Rechtbank, enz.;

Overweegt ten aanzien van het recht:

Tussen partijen staat vast:

1. de bij alinea 1 van de dagvaarding en bovenovergenomen conclusie van eis gestelde vervoerovereenkomst;

2. dat de partij prikkeldraad te Curaçao is overgeladen op het door gedaagde gereed wordend stoomschip « Hydra »;

3. dat de regelmatige houder der cognossementen, Juan Zaher, zich bij de gedaagde voor afgifte der rollen prikkeldraad heeft gemeld en die verkregen heeft;

4. dat eiseres tot een bedrag van \$ 931.60 is gesubrogeerd in de rechten van de regelmatige houder van het cognossement;

5. dat volgens par. 30 van de cognossemmentsbepalingen artikel 91 van het Tweede Boek van het Belgische Wetboek van Koophandel ten deze toepasselijk is.

Tegen de schadevergoeding van eiseres, gegrond op beschadiging van 1634 van de vervoerde 2204 rollen prikkeldraad door inwerking van zout water voert ged. in de eerste plaats het exceptief verweer, dat eiseres in haar vordering niet kan worden ontvangen op grond van het bepaalde in artikel 91, par. 3, sub 6, alinea 4, van het Tweede Boek van het Belgische W. v. K., luidend:

« In elk geval zijn de vervoerder en het schip van alle aansprakelijkheid wegens verlies of beschadiging ontheven, tenzij een rechtsvordering wordt ingesteld binnen één jaar nadat de goederen zijn of behoren te zijn afgeleverd »;

en wel omdat — naar tussen partijen vaststaat — de litigieuze rollen prikkeldraad op 23 Mei 1948 zijn afgeleverd, en eiseres dus door op 24 Juni 1950 gedaagde te dagvaarden, daarmede de bij voormelde bepaling genoemde termijn van één jaar, die een vervaltermijn is, heeft overschreden.

Eiseres van haar zijde meent, dat de bedoelde termijn van één jaar is een verjaringsstermijn, welke werd gestuit door dagvaarding voor de onbevoegde rechter, hebbende eiseres op 2 Maart 1949 haar vordering voor de Rechtbank van Koophandel te Antwerpen ahangig gemaakt, welke procedure op 5 Mei 1950 weer is begonnen te lopen, er toen nog 82 dagen over waren en de termijn dus eindigde op 25 Juli 1950. De Rechtbank merkt op, dat deze door eiseres bedoelde werking een schorsing en niet een stuiting der verjaring is en dat in het laatstgenoemde geval de termijn van één jaar op 5 Mei 1950 opnieuw zou zijn aangevangen.

De stuiting der verjaring door « citatie voor de onbevoegde rechter », waarop eiseres zich beroept, vindt haar grondslag in artikel 2246 van het Belgisch B.W. en aan haar pleiter kan worden toegegeven, dat zelfs, indien vaststaat, dat de wettelijk vastgestelde termijn niet een verjarings-, doch een vervaltermijn is, dan nog door sommige Belgische schrijvers stuiting mogelijk wordt geacht, waar immers Van Bladel (« Connaissances et Règles de la Haye ») op blz. 256 schrijft: « La prescription annule... constitue une véritable déchéance contre le créancier qui n'agit pas dans le délai prévu. Mais elle peut être interrompue pas les actes énumérés aux articles 2244 et suivants du Code Civil... », terwijl in het door die pleiter overgelegde artikel in de Lloyd Anversois van 12 Februari 1951 ten aanzien van artikel 266 van het Belgische Wetboek van Koophandel, welk artikel ten aanzien van de zeevervoerovereenkomst in het algemeen dezelfde bepaling bevat als het in deze zaak toepasselijke voorschrift omtrent de rechtsvordering uit cognossement, wordt geschreven: « Elle constitue une véritable déchéance », doch vervolgens: « La prescription est interrompue conformément à l'article 224 du Code Civil par une citation en justice... Conformément au droit commun la citation en justice, donnée même devant un juge incompétent, interrompt la prescription (article 2236 du Code Civil)... ».

Hiertegenover evenwel staat de mening van De Page (« Traité de Droit Civil Belge »), die in deel 7, n° 1135, op het voetspoor van de Franse schrijvers onderscheidt tussen « prescription » en « délai préfix » en oordeelt (lees: « qu'un délai préfix n'est pas susceptible d'être prolongé, ni par l'interruption (= stuiting) ni surtout par la suspension (= schorsing) » en dat men van geval tot geval moet beoordeelen of de wet, de rechter of partijen een fatale termijn hebben willen scheppen, « non susceptible de prolongation »,

waarna hij in n° 1137 nog eens als consequentie van de « déchéances » noemt: « Les délais, limitant la recevabilité d'une action en justice, échappent aux causes d'interruption et de suspension des prescriptions (C. C. 2242 et suiv.) ».

En ten onrechte meent de pleiter van eiseres dat Kluyskens in zijn « Beginselen van Burgerlijk Recht » het verschil tussen vervaltermijn en verjaring verwaarloost, daar hij immers in zijn Eerste Deel op blz. 343 wel de korte verjaringstermijnen van de artikelen 269 en 270 van W. v. K. noemt, doch nergens gewag maakt van de vervaltermijnen van artikel 91, par. II, sub 6°, en van artikel 266 W. v. K.

Toch staat het wel vast, dat in het algemeen de Belgische rechtsliteratuur de onderscheiding tussen verjarings- en vervaltermijnen minder scherp stelt, dan zulks bij de Nederlandse schrijvers en jurisprudentie het geval is (vgl. Répertoire Pratique du Droit Belge, Tome X, op « Prescription », n° 27-34) en dat, zelfs bij het aannemen van een vervaltermijn, de schrijvers verdeeld zijn over de vraag of voor de vervaltermijn ook de stuitingsregelen van de Code Civile gelden. Nu aan de Rechtbank omtrent laatstgenoemd onderwerp geen uitspraken van de Belgische rechter bekend zijn, zal zij zelfstandig hieromtrent hebben te beslissen.

Niet alleen door de mening van de hierboven geciteerde Belgische auteurs, maar ook door de tekst en de geschiedenis van de « Hague Rules » van de Brusselse Conventie van 1924, welke in artikel 91 van Boek II van het Belgische W. v. K. zijn geïncorporeerd, acht de Rechtbank het buiten twiifel, dat de bepaling, welke hier in het geding is, een vervaltermijn bedoelt. Uit het voorschrift volgt, dat na verloop van de daar bedoelde termijn van een jaar de rechtsvordering niet meer kan worden ingesteld, terwijl ook Blussé van Oud-Alblas in zijn in 1929 verschenen werkje over de « Hague Rules » van een vervaltermijn spreekt (blz. 144). Ten aanzien van dezelfde bepaling, voorkomend in de « schedule » van de Engelse « Carriage of Goods by Sea Act 1924 », schrijft Mac Millan (« On Merchant Shipping », 7e ed., blz. 734):

« The third paragraph of the Rule is important in that it completely defeats any claim in respect of which suit is not brought within the time specified. No personal action can be instituted against the carrier... after the expiry of the prescribed time ».

En de vraag, die de Belgische schrijvers verdeeld houdt, t.w. of op de « déchéance » al dan niet van toepassing zijn de stuitingsvoorschriften, die voor de verjaring in het algemeen gelden, meent de Rechtbank ontkennend te moeten beantwoorden.

De verjaring in het Belgische recht wordt beheerst door dezelfde artikelen als die in de Franse Code Civil, namelijk artikelen 2219-2280.

Alleen de Franse schrijvers Aubry et Rau (tome 12, § 771) en Baudry-Lacantinerie (dl XXVIII, blz. 41), welke laatste een uitspraak van het jaar 1858 aanhaalt, menen, dat op de « déchéances » de regels van verjaring toepasselijk zijn, doch de moderne auteurs oordelen anders. Colin et Capitant (Cours Élémentaire de Droit Civil Française, Deel II, 1948) behandelen afzonderlijk in n° 620 de « délais préfixes » en sommen dan in n° 621 de verschillen op met de « prescription », schrijvend: « Les délais préfixes... ne comportent ni suspension ni interruption à moins que la loi ne l'ait dit expressément », terwijl Planiol (ed. Ripert, Deel II, 1949, n° 2147, blz. 680) van de « délais préfixes » in onderscheiding van de « prescriptions » zegt: « Ils en diffèrent encore en ce qu'ils ne sont pas susceptibles ».

d'être allongées ni par une cause de suspension, ni par un acte interruptif... ils s'accomplissent fatalement à l'heure dite», en in n° 2150 (blz. 681); «Ils éteignent complètement le droit qui ne peut plus être réclamé même par voie d'exception...». Van dezelfde mening is Jossierand (Cours de droit civil positif, 1932-1933) in deel II, n° 1002-1006. En op Planiol doet De Page dan ook zijn bovenvermelde mening rusten.

De Franse Cour de Cassation staat in de laatste vijf en twintig jaar ook op het standpunt ten aanzien van in de Code Civil voorkomende vervaltermijnen: «que ce délai ne peut être prolongé en aucun cas... puisque le délai de 40 jours, déterminé par l'article 2185 C.C. était expiré» (28 Maart 1948; Sirey 1928, I, 308) en wat de termijn van artikel 1676 C.C. betreft: «Le délai prévu est un délai préfixe dont l'expiration entraîne la déchéance de l'action (Daloz, Hebdomadaire, 1927, blz. 302, en 1939, blz. 939).

Tenslotte is de Rechtbank van oordeel, dat zowel de tekst als de bedoeling van de hier in het geding zijnde wetsbepaling beroep op stuiting uitsluiten. De woorden «in elk geval» (en tout cas) laten geen uitzondering toe op het voorschrift, dat de rechtsvordering binnen één jaar moet worden ingesteld en indien het toelaatbaar zou zijn, dat dagvaarding voor de onbevoegde rechter die termijn zou verlengen, zou het voorschrift volledig illusoir kunnen worden gemaakt door de vervoerder na elkander voor een onbepaald aantal van onbevoegde rechters in rechte te betrekken.

Uit het bovenoverwogene volgt, dat eiseres de bij artikel 91, par. III, sub 6, alinea 4, vastgestelde termijn heeft overschreden en derhalve in haar vordering niet kan worden ontvangen.

Rechtdoende:

Verklaart eiseres niet ontvankelijk in haar vordering.

NOOT: Bovenstaand vonis is verschenen in *Nederlandse Jurisprudentie*, 1952, n° 736. Over de bij artikel 91, par. III, sub 6, alinea 4 (wet van 28 November 1928, artikel 1) W. v. K. vastgestelde termijn van één jaar, zie men nog: Smeesters en Winkelmolen, *Droit Maritime et fluvial*, III, o.a. n° 1289, 1293 v.v.; G. Ripert, *Droit Maritime*, II (1952), n° 1843 v.v.; G. Marais, *Les Transports internationaux de marchandises par mer et la jurisprudence en droit comparé* (loi du 9 avril 1936), 1949, p. 231 v.v.

Over het onderscheid tussen verval- en verjarings-termijn zie men de goed gedocumenteerde studie van Michel Vasseur, *Délais préfix, délais de prescription, délais de procédure*, in *Revue Trimestrielle de droit civil*, 1950, p. 439-472.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

BIBLIOGRAPHIE

René VERDEYEN. — *Frans - Nederlands juridisch woordenboek*. — Voor de druk bezorgd door J. Moors. — Voorrede door Prof. E. Van Dievoet. — Etabliss. E. Bruylant, Brussel. — 354 p.

Meerdere juridische woordenboeken voor Franse en Nederlandse rechtstermen werden in de laatste jaren uitgegeven. Na het nog steeds zo voortreffelijk woordenboek van Prof. Bellefroid kwamen achtereenvolgens het woordenboek van Jules Brassine, dit van Ketelaer & Van Grieken, alsmede dit van Steensels, dat meer speciaal betrekking had op het administratief recht.

Thans is deze reeks verrijkt geworden met een zeer belangrijk werk van de betreunde Luikse hoogleraar René Verdeyen. Ieder kent de uitzonderlijke bevoegdheid van Prof. Verdeyen als taalkundige en vooral als lexicograaf en een woordenboek door hem samengesteld heeft dan ook een uitzonderlijke waarde.

Zoals Prof. Van Dievoet, die het voorwoord schreef voor dit werk, het doet opmerken, berust dit woordenboek hoofdzakelijk op de arbeid van de commissie, die bij Koninklijk Besluit van 18 September 1923 werd ingesteld om de Nederlandse tekst te bezorgen van de Belgische wetten en belangrijkste besluiten. Prof. Verdeyen, die lid was van deze commissie, heeft aan haar werkzaamheden zeer actief deelgenomen en het woordenboek is gegroeid uit het vele werk dat Prof. Verdeyen in de schoot van deze commissie heeft geleverd.

Evenals de taak van de commissie is het woordenboek van Prof. Verdeyen nog niet volledig en de schrijver zou het waarschijnlijk aangevuld hebben naar gelang het vorderen der werkzaamheden van de commissie. Deze onvolledigheid was echter geen reden om het zeer belangrijk werk, dat door de schrijver reeds werd geleverd, aan het juridisch publiek te onthouden en al degenen die zo dikwijls moeten worstelen met taalkundige moeilijkheden op juridisch gebied zullen dankbaar van dit nieuw woordenboek gebruik kunnen maken, omdat zij er steeds de leiding zullen vinden van een hogstaande taalgeleerde, die met hart en ziel de zuivere terminologie in verband met de werkzaamheden der commissie heeft bestudeerd.

Gezien de behoefte welke in Vlaanderen bestaat om de vaagheid en onzekerheid, welke zich nog steeds in de juridische terminologie voordoen, op te ruimen zal in geval van twijfel regelmatig het boek van Prof. Verdeyen dienen ter hand genomen te worden.

Wij kunnen niet nalaten in verband hiermede de zeer interessante beschouwing van Prof. Van Dievoet in de voorrede aan te halen: «Nu weet ik zeer goed » dat de commissie, ondanks haar bevoegdheid en haar » zorg, wel eens een vertaling heeft geleverd, die » beter had kunnen zijn en zelfs wil ik toegeven, dat » zij zich enkele malen heeft vergist. Men kan zulks » jammer vinden. Dit is echter nog geen voldoende » reden, waarom de individuele jurist zijn eigen opvat- » ting zou verkiezen, telkens als hij mocht oordelen, » dat hij het beter weet. Of een herziening van het werk » der commissie nodig is, dient de Staatsoverheid te » beslissen. Ondertussen gaat de behoefte aan een » vormigheid van de terminologie vóór elke andere » beschouwing: rechtsbegrippen en rechtsinstellingen » moeten, zonder onduidelijkheid, bij hun naam kun- » nen worden genoemd, zoals mensen en zaken.»

Zo behoort het en het nieuw verschenen woordenboek zal hiertoe machtig veel kunnen bijdragen.

Chevalier BRAAS — *Procédures d'ouverture des successions, voies d'exécution, procédures de distribution.* — 2de uitgave. — E. Bruylant. — Brussel, 1953. — 495 p.

De bewerkingen van vereffening der erfenissen en de uitvoeringsmaatregelen zijn steeds het stiefkind geweest van de procedure en zijn door de juristen het minst goed gekend. Hierin is verandering gekomen sedert Prof. Braas enkele jaren geleden zijn merkwaardig boek over dit onderwerp uitgaf, waarin met een eenvoud en een duidelijkheid, die bewonderenswaardig waren, al wat betrekking heeft tot de opening der successie en de procedure van uitvoering wordt gesystematiseerd en uiteengezet op een wijze die deze ingewikkelde stof herleidt tot de grootste eenvoud.

Dit boek werd sedert jaren regelmatig gebezigd zowel door de studenten in de rechten en in het notariaat, als door magistraten en advocaten.

Thans is een tweede editie verschenen, die aanmerkelijk aangevuld is en die dit werk onmisbaar maakt voor alle belangstellenden.

BALIELEVEN

VLAAMSE CONFERENTIE BIJ DE BALIE TE ANTWERPEN

Vergadering van 2 December 1953.

Er heerste een gemoedelijke sfeer in St Lucasclub toen voorzitter L. Rombaut «stipt» te 8 uur de vergadering voor geopend verklaarde, en de «spreker» van deze avond, de «amateur»-cineast, de heer Willy Beunis voorstelde. (Ik vrees dat dit een verslag wordt met té veel aanhalingstekens...)

Hoewel de heer Beunis van het opnemen van smal-filmen geen beroep maakt, is hij én door de vele tijd (en het vele geld...) dat hij er aan besteedt, én door de talrijke hoge onderscheidingen die hij behaalde, verre uitgegroeid boven het eigenlijke amateurisme. Hij won vóór drie jaar de eerste prijs in de nationale smalfilmwedstrijd en wist zich herhaaldelijk vooraan te plaatsen in internationale competitities. Daarenboven getuigen zijn wetenschappelijke opnamen voor rekening van Ministeries en andere organismen van een fijne beeldenkeuze en zuivere techniek.

De heer Beunis, aan wie daarop het «woord» verleend wordt, meent het thema van deze avond, nl. «Het huidige stadium van de amateur-film in België» niet beter te kunnen behandelen en toelichten dan door maar dadelijk over te gaan tot het projecteren van enkele van zijn eigen filmen, van elkaar verschillend zowel wat betreft het onderwerp, als de gekozen beelden en de gebruikte technische bij-mogelijkheden (kleur en klank).

En zo krijgen we vooreerst een band over de uit de laatste biënnale reeds bekende beeldhouwer Mark Macken. Na een panoramatisch overzicht van een aantal werken van deze kunstenaar, waarbij naast het kunstwerk zélf ons het meest de zeer gelukkig gekozen belichting opvalt, krijgen we de kans de wordings-geschiedenis van een mannenkop te volgen. Het begint

met het model in klei; we volgen het werk met de passer; het stilaan gestalte krijgen van de aanvankelijk vormloze klomp hardsteen; om dan tenslotte het resultaat te mogen bewonderen in een zuivere afgeslepen en opgepolierde kop. Op het laatst komt ook het levende voorbeeld zich ernaast plaatsen en de film eindigt met een spel van stilaan wegstervend licht op de twee hoofden. Nadat het licht weer aangedraaid was, wilde Mr De Schrijver weten wie die kop voorstelde.

Het tweede filmpje is een fantasie over de droom van een chemiker die bij een «Analyse» (zo is de titel van de prent) over sulphatyasol door slaap overmand wordt. Om de droomwereld weer te geven, krijgen we een aantal superposities (maar liefst zeven boven elkaar, zullen we later vernemen) die ons het irreële en onlogische van de denkende slaper sugereert. Na deze film was er ditmaal niemand die durfde vragen wie het meisje was dat in de droom voorkwam.

Tot nu toe was het wit-zwart. Nu komt een commerciële propagandafilm in kleuren over de elektrische brievensorteermachine van de Bell Telephone Mfg Co. Voorafgaandelijk in enkele seconden een overzicht van de verschillende methodes om de brieven naar hun bestemming te geleiden. De primitieve wijze: een neger die (door het landschap der Kalmthoutse heide...) met een brief-op-een-stokje eenvoudig naar de geadresseerde loopt. En dan de thans nog meestal gebruikte methode: het sorteren der brieven met de hand in een aantal vakjes. En zo belanden wij vlug bij de moderne uitvinding, de elektronische machine. In de gigantische installatie worden heel wat méér brieven per uur naar veel meer bestemmingen getriërd dan dit met de hand mogelijk is. (Uw verslaggever kon in het duister bezwaarlijk de juiste cijfers noteren). De brieven schuiven één voor één voorbij een bediende die het nummer van een 600-tal bestemmingen van buiten kent en op twee toetsborden drukt, waarbij de bepaalde brief verder vol-automatisch naar zijn bestemmingshokje gevoerd wordt. Dat alles is een machtige constructie die een grote zaal beslaat. Het nerveuse raderwerk der machine contrasteert schril met de rustige kalmte der aan het werk zijnde bedienden. Maar we kijken toch even op wanneer ons bij het einde van de avond gezegd wordt dat dit hele geval zich in het Centraal Station te Antwerpen bevindt, en zelfs Amerika nog geen dergelijke machines bezit. Antverpia docet! Wat de film zelf betreft: de kleuren zijn beheerst en matig, de beeldkeuze mag zeer geslaagd heten en op de montage kon misschien wel worden aangemerkt dat bepaalde opnamen wat lang werden aangehouden; maar dit zal wel zijn oorzaak vinden in het feit dat dit geen documentaire maar wel een publicitaire film is.

Tot slot een door muziek en commentaar begeleide rolprent over de aquaria uit de dierentuin te Antwerpen. «Le barreau mène à tout» werd weer eens bewaarheid toen we zagen en hoorden dat de gesproken tekst werd voorgedragen door onze thans bewapende confrater Mr R. Six. Zelfs iemand die min of meer regelmatig de vissen van onze Zoo gaat bewonderen, beleefde nog verrassende effecten. Zo de spookgedaante van de zverrende reuzenrog, de vraatzuchtige snoeken en de camouflage der tarbotten. Om te zwijgen over de lome karpels, de aardige zee-paardjes en zovele andere. Wat al moeite en tijd het gevegd heeft om de wispelturige waterbewoners op deze uitgelezen momenten te knippen, kunnen we bij dit alles slechts vermoeden.

Een warm en verdiend applaus vanwege de toeschouwers besloot elk filmpje. En na het laatste ervan

begon voorzitter L. Rombaut (want hij is een beleefde jongen) ermede de heer Beunis netjes te bedanken voor deze avond, die nu eens geen spreek- maar een zienbeurt bracht.

In het daaropvolgende spel van vragen en antwoorden kwamen dadelijk de (eigenlijke) film-amateurs Mrs Van den Herreweghe en Calewaert naar voren. En toen het weer de electronische brieven-sortermachine betrof, had Mr L. Rombaut graag wat meer uitleg. En de manier waarop hij insisterde, deed de vergadering hem ervan verdenken dat hij zich zo 'n « machientje » wenste aan te schaffen.

Er werd nog lang nagepraat en de avond verliep gezellig achter een borrel of een pint. (Nee, Mevrouw, UW echtgenoot dronk alleen maar een watertje, en dan nog sterk verdund.)

J.G.

TIJDSCHRIFTEN

Omnilegie n° 10 - October 1953.

Wetgeving.

Tijdschrift voor Notarissen n°s 10-11 - October-November 1953 :

J. Van Cauwenberghe : De Gutt-telling als bewijsmiddel inzake erfenisrechten. — Rechtspraak.

Nederlands Juristenblad, afl. 42 - 5 December 1953.

Redactie : De vorming van de jurist. — Mr W. W. J. Mulock Houwer : Het belang van Schweitzer voor de jurist. — Rechtspraak.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie, n° 4324 - Zaterdag 5 December 1953.

Prof. Mr Ph. A. N. Houwing : De inhoud van de verbintenis en de overmacht (IX, slot). — Mr A. C. J. van Heusden : Contract en billijkheid. — Mr J. J. Beyerman : Een verkeersongeluk van drie eeuwen geleden vastgelegd in ene notariële akte. — Rechtspraak.

Journal des Tribunaux, n° 4001 - 6 décembre 1953.

Pierre Pescatore : La prééminence des traités sur la loi interne selon la jurisprudence luxembourgeoise. — René Warlomont : L'influence de la coopération belge

et de la doctrine française sur le Code civil des Pays-Bas. — Jurisprudence.

Recueil Dalloz de Doctrine de Jurisprudence et de Législation - 39° cahier - 19 novembre 1953.

François Givord, L'agonie de la gérance libre. — R. Savatier, Les limites de l'opposabilité aux tiers de l'adoption non transcrite. — Paul-Albert Pageaud, Le caractère d'infractions politiques des crimes et délits contre la sûreté extérieure de l'Etat; l'inapplicabilité de la contrainte par corps. — G. Chavanon, Le droit de réponse des personnes non expressément nommées. — Pierre Voirin, Le prétendu droit à un bail au profit de l'adjudicataire, en cas de licitation, après divorce, d'un fonds de commerce commun exploité par les époux dans un immeuble propre de la femme.

40° cahier — 26 novembre 1953.

George Morange, La spécialité du préjudice indemnisable en droit administratif. — Ch. Fontaine, La détermination, d'après la décision du jugement de divorce sur la garde des enfants, du bénéfice de l'attribution préférentielle d'un immeuble à loyer modéré dépendant de la communauté entre époux divorcés à leurs torts réciproques. — R. Savatier, La compétence respective des tribunaux paritaires et des tribunaux de droit commun en matière de saisies pour créances nées de baux ruraux. — Jean Copper-Royer, Les condamnations à l'amende avec sursis au regard de la loi d'amnistie du 6 août 1953. — Ch. Eisenmann, Le contentieux de l'élection des membres magistrats du Conseil supérieur de la magistrature. — Henri Desbois, Commentaire de la loi du 23 mars 1953 modifiant l'art 22 de l'ordonnance du 17 oct. 1945, modifié en dernier lieu par la loi du 31 déc. 1938 relatif au prix des baux à ferme.

41e cahier — 3 décembre 1953.

Charles Rousseau : Le régime actuel de publication des traités en France. — R. Savatier : Le contrat d'alpage, au regard du statut des baux à ferme et de la compétence des tribunaux paritaires. — Alex Weill : L'exercice, par la femme, sauf renonciation tacite, de l'action en nullité du jugement de séparation de biens non exécuté dans le délai légal. — P. A. Pageaud : L'état de péril apparent et l'abstention délictueuse de porter secours à une personne décédée.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"